

Eksamensopgave

SOCIALRÅDGIVERUDDANNELSEN – 7. SEMESTER

MODUL 13 – BACHELORPROJEKT

Navn:	Elin Poulsen	
Studienr.:	20114733	Studentmail: epoul11@student.aau.dk
Navn:	Ibrahim Saleh	
Studienr.:	20124103	Studentmail: isaleh12@student.aau.dk

Titel:	Integration i den danske folkeskole – en undersøgelse af det sociale arbejdes betydning for integration i folkeskolen Integration in the Danish public school – a study on the influence of social work, regarding integration in the public school.
Antal anslag:	145.590
Vejleder:	Mia Sandholdt
Gruppenr.:	42

Dato:
07/01/16

Underskrift:

Studerende
Denne forside tæller ikke med i antal anslag!

Forord

"Denne opgave er udarbejdet af studerende på socialrådgiveruddannelsen ved Aalborg Universitet, som led i et uddannelsesforløb. Den foreligger urettet og ukommenteret fra socialrådgiveruddannelsens side og er således et udtryk for forfatternes egne synspunkter".

Abstract

The focus of this thesis is integration of immigrants from non-western countries, in the Danish public school. The focus is primarily on the difficulties immigrants may face in the Danish public school, due to their cultural background. We found an interest in the subject, through a research about the differences between Danes and Immigrants, in the Danish public school. The research showed that there were differences in the level of academic achievements, between the Danes and the immigrants. Furthermore, statistics on the same matter showed that there was a big gap between the Danes and the immigrants, when it came to completing a higher education, such as college. It made us wonder, how that could be and how it could be improved. We saw this matter, as a social problem and wanted to get insight in the integration process of these children, and what there could be done to improve the integration and therefore the academic skills. This led us to the following problem statement; *How can the integration of children with a different ethnic background than Danish, be improved in the Danish public schools; what importance does the student's cultural background have on the integration? How can the social work field help to improve the integration of these students?*

Our thesis is based on a phenomenological and hermeneutical approach, and our primary empirical data is obtained through researches, statistics and qualitative interviews. We have chosen to examine the subject, through an interview with a young immigrant, which is currently attending a Danish public school, to get an insight on the difficulties that he faces as an immigrant in Denmark. Besides the youth, we will do an interview with a professional, in form of a cultural teacher in a Danish public school, this will give us a different insight, than the youth provides. The teacher will be able to inform us about the affect the cultural background can have on an academic level. We will use this information in our analysis. Our analysis is therefore based on the researches and the interviews. We use theories to support the statements from our empiric data. We use Pierre

Bourdieu's theory on cultural capital and habitus, coupled with Axel Honneth's theory on recognition and Ervin Goffman's theory on Stigma. These theories are chosen, to investigate what affect the cultural background, can have on the integration in the Danish society and the Danish public school. Furthermore, they will help us to answer our problem statement and identify possible solutions to improve the integration of the children in the Danish public school. The paper has demonstrated that there can be a connection between the culture, that the immigrants come from and the integration. Our analysis shows that there is a high risk of stigmatization amongst the immigrants; by the society, by the media and by the politicians. This results in a lack of recognition and can therefore be a barrier of a successful integration. Our analysis indicates that good integration is necessary, when it comes to improving the academic level in the Danish public school. Improved integration and higher recognition can have an effect on the well-being of the children, which according to Honneth is a concept that is needed when it comes to integration. We can therefore conclude that in order to improve the integration, the society will have to change its view on the immigrants and vice versa. . This can be improved an early intervention when it comes to integrating the families and the children in the Danish society, furthermore educating students about different cultures and a change in the way the society perceives immigrants.

Indholdsfortegnelse:

Forord	2
Abstract	2
Indledning.....	5
Problemfelt.....	7
Problemformulering.....	11
Begrebsafklaring:	12
Afgrænsning:.....	13
Socialfaglig relevans	14
Metode.....	16
Videnskabsteoretisk tilgang	16
Fænomenologi:.....	16
Hermeneutik.....	17
Abduktion:	17
Metodiske overvejelser	18
Valg af informanter	19
Analysestrategier	21
Etiske og juridiske overvejelser	21
Etiske overvejelser	21
Juridiske overvejelser og anonymisering.....	22
Kvalitativt interview	22
Referat af vores interviewproces.....	22
Metode for vores interviews	23
Spørgsmål.....	25
Kommunikative overvejelser	26
Interviewguides:.....	26
Interview og transskribering	27
Teori.....	28
Pierre Bourdieus teori om kapital og habitus.....	28
Habitus:	28
Kapital:.....	29
Habitus og kapitaler	30

Ervin Goffmans teori om stigma.....	31
Axel Honneths teori om anerkendelse	32
Analyse	34
Kultur og miljø:.....	34
Del-konklusion.....	40
Samfund:	41
Stigma og anerkendelse:	41
Individet i fokus:	41
Samfundet i fokus:	46
Del-konklusion:.....	49
Konklusion.....	49
Refleksioner	54
Litteraturliste:.....	55
Bilag	59
Bilag 1: Statestik for ungdomsuddannelser og befolkningstal.....	59
Bilag 2: Henvendelser til informanter.....	60
Bilag 3: En af vores interviewguides	61
Bilag 4: Kontakt til lærer informanten	63
Bilag 5: Kontakt til den unge informant	64
Bilag 6: Uddrag fra transkriberingen, den unge informant.....	65
Bilag 7: Uddrag af transskriberingen fra vores lærer informant.....	67

Indledning

Vores opgave tager udgangspunkt i integration¹ af unge indvandrere² fra ikke-vestlige lande³, i den danske folkeskole. I Danmark er vores uddannelsessystem en vigtig institution og dette område har

¹Definition: Integration er den proces der forener enheder der er adskilte og dermed skaber en større helhed. Integration kan anvendes i fere sammenhænge, i denne opgave er det kulturel integration der henvises til(http://www.denstoredanske.dk/Samfund,_jura_og_politik/Samfund/International_politik_og_organisationer/integration).

²

en høj prioritet på den politiske dagsorden. Der er fokus på at få alle igennem folkeskolen og gymnasiet, for at nå frem til at flest muligt får en videregående uddannelse, som de kan benytte til at bidrage til vores samfund. Det er den siddende regeringens klare mål at integrere udlændinge i det danske samfund ved at sætte høje krav til dem, få dem godt ind på arbejdsmarkedet og sørge for at uddannelse er i højsædet (venstre.dk, 09,2015). I følge deres målsætning kræver en vellykket integration, at alle føler sig som en del af fællesskabet og at alle har lige muligheder. Det er derfor ifølge dem, vigtigt at indvandrere og flygtninge hurtigt kommer godt ind i det danske uddannelsessystem (Uvm.dk, 09,2015).

I følge vores siddende regering er indvandrere og efterkommere af indvandrere et område der kræver ekstra opmærksomhed; *”Mange unge efterkommere af indvandrere og flygtninge har særlige problemer i uddannelsessystemet. De har ofte dårlige danskkundskaber. Og alt for mange fuldfører ikke en erhvervsuddannelse. Hvis denne udvikling ikke vendes, vil denne gruppe af unge uden uddannelse - og uden perspektiv for fremtiden - vokse til et stort problem”*. Citat taget direkte fra regeringens målsætning pr. 2015(stm.dk, 09,2015). Vores undren i forhold til integration af unge i folkeskolen, er om denne integration er tilstrækkelig og fyldestgørende, i forhold til den målsætning vi som samfund og som vores valgte regering stræber mod. Til at støtte op om regeringens udsagn og vores syn på problemstillingen, har vi derfor valgt at benytte os af eksisterende undersøgelser, statistikker omhandlende indvandrere og kvalitative interviews vi selv udarbejder.

I følge en af undersøgelserne udarbejdet af Pisa Etnisk⁴, klarer unge med anden etnisk baggrund sig væsentligt dårligere end danske unge i folkeskolen, uanset om det er 1.- eller 2. generationsindvandrere. Dette er også uanset sproglige kundskaber i hjemmet. Dette betyder også at færre unge med indvandrer baggrund, end danske unge, gennemfører en ungdomsuddannelse og dermed heller ikke

Definition: For at definere det at være indvandrer må vi definere hvad det vil sige at være dansk. En person er dansker hvis mindst en af forældrene er både dansk statsborger og født i Danmark. Det har derfor ikke betydning om personen selv er dansk statsborger . Hvis personen ikke er dansker, er den så indvandrer, hvis personen er født i udlandet og efterkommer, hvis personen er født i Danmark
(https://www.nyidanmark.dk/bibliotek/statistik/tal_og_fakta/2007/tal_og_fakta_november2007/html/chapter02.htm).

³Definition: Ikke vestlige lande: Alle andre lande end: De der ikke er med i EU før 1. maj 2004 eller efter d. 1 januar 2007, hele norden, USA, Canada, Australien, New Zealand, Andorra, Liechtenstein, Monaco, San Marino, Schweiz og Vatikanstaten. Alle de resterende lande Ikke-vestlige lande. (Nyidanmark.dk, ministeriet for flygtninge, indvandrere og integration, 10,2015)

⁴PISA står for Programme for International Student Assessment – som er et program, som har til formål at undersøge og måle, hvor godt unge mennesker er forberedt på at klare udfordringerne i dagens videnssamfund, herunder med særlig vægt på ungdomsuddannelsesforløb (PISA Etnisk 2012, Forord ,<http://www.uvm.dk/Aktuelt/~UVM-DK/Content/News/Udd/Folke/2014/Apr/140401-PISA-Etnisk-Stadig-forskel-paa-elever-med-og-uden-indvandrerbaggrund>).

gennemfører en videregående uddannelse, som ellers er en af målsætningerne i regeringens politik (Kora.dk, 10, 2015). I følge en anden undersøgelse udarbejdet af SFI er restgruppen af de unge, der ikke gennemfører en ungdomsuddannelse, højst repræsenteret af indvandrere og efterkommere heraf. Det vil sige at de videre uddanner sig i mindre grad end danskere, hvilket heller ikke lever op til regeringens klare mål om en god integration. Denne gruppe unge kan derfor kræve en særlig indsats og fylder derfor på det sociale område (sfi.dk, Køn og etnicitet i uddannelsessystemet, 2010). Hvis man skal fokusere på integrationen af unge med anden etnisk baggrund end dansk, kan man argumentere for at der er plads til forbedringer, da en succesfuld integration ud fra den danske lovgivning og den siddende regerings politik, skal føre til at indvandrere skal indgå i samfundslivet på lige fod med danske statsborgere og deraf have de samme muligheder som danske statsborgere (Integrationsloven, §1). De nævnte undersøgelser, statistikker og regerings udsagn, viser ikke et billede af lighed når det kommer til uddannelse af unge med anden etnisk baggrund end dansk. Vi vil derfor fokusere på hvad der kan være grundlag for denne ulighed, for at finde frem til løsningsforslag der kan være med til at afhjælpe uligheden. Det kan være vanskeligt at bestemme grundlaget for de forhindringer der er, i forhold til integration af målgruppen, da problemstillingen er bred og kompleks, vi vil derfor som nævnt, udover eksisterende undersøgelser, også se på målgruppens oplevelse af situationen og de personer der i praksis arbejder med målgruppen, for at se deres oplevelse af situationen og få et bredere perspektiv og indblik i problemet.

Problemfelt

Som nævnt kort i vores indledning, klarer indvandrere og efterkommere af indvandrere sig fagligt dårligere end danske børn i folkeskolen. Vi undrer os over at dette er tilfældet, når der er stor fokus på integration og uddannelse i regeringernes politik (Bm.dk, 09, 2015). Ifølge en undersøgelse lavet af PISA etnisk, fra 2012, klarer unge med anden etnisk baggrund end dansk, sig dårligere i folkeskolen end danske børn. Undersøgelsen tager udgangspunkt i unge med indvandrerbaggrund, i folkeskolen. Den har fokus på matematik, læsning og naturfag. Den undersøger forskelle blandt de unge, i forhold til deres baggrund. Undersøgelsen har differentieret procenterne ud fra disse grupperinger; Unge uden indvandrerbaggrund, indvandrere der taler dansk i hjemmet, 1. generations indvandrere og 2. generations indvandrere. Dette giver derfor et bredt billede af hvordan indvandrere klarer sig i folkeskolen, uanset hvilken gruppe af indvandrere der er tale om. Undersøgelsen viser at der er en stor forskel fra unge 'Uden indvandrer baggrund' til unge med indvandrer baggrund, både 1. generation, 2. generation og indvandrere der taler dansk i hjemmet. Unge uden indvandrer bag-

grund der betegnes som lavt præsterende elever, ligger i undersøgelsen på 13,4 %. Til sammenligning ligger indvandrere der taler dansk i hjemmet som betegnes som lavt præsterende elever på 38,7%, 1. generations indvandrere på 48,6% og 2. generations indvandrere på 38,5%. Undersøgelsen viser derfor, at der er en lille forskel blandt indvandrergrupperne i mellem.

Vi er opmærksomme på at der er både 1. og 2. generations indvandrere i grupperingen af 'Indvandrere der taler dansk i hjemmet'⁵, men tallene viser en forbedring på 9,9 procent point i forhold til 1. generations indvandrere, hvilket antyder at det danske sprog har en væsentlig betydning i forhold til elevernes niveau. Derudover viser undersøgelsen også at der er en væsentlig forskel på om eleverne er 1. eller 2. generations indvandrere, da der er en forskel på 10,1 procent point blandt disse grupperinger (Kilde: Egne beregninger ud fra procenterne, taget direkte fra undersøgelsen.(Kora.dk, 10,2015)). Derfor viser denne undersøgelse at der er en væsentlig forskel på danske og ikke etnisk danske unge, dette er uanset hvilken gruppe af indvandrere der er tale om.

Danmarks Statistik, har lavet flere statistikker på netop denne gruppe unge. SFI har benyttet flere af disse statistikker i deres undersøgelser, med unge indvandrere i den danske folkeskole. En af de undersøgelser viser også at indvandrere som er født i Danmark og indvandrere der er kommet til Danmark i skolealderen, klarer sig dårligere end danske børn. (Sfi.dk, 12, 2015) Undersøgelsen viser at flere etniske minoriteter⁶ der går ud af folkeskolen, har dårligere faglige færdigheder end en gennemsnitlig dansk 9. klasses elev har. Undersøgelsen viser også, ligesom PISA undersøgelsen, at de elever der er kommet til Danmark i en sen alder, klarer sig dårligere end de udlændinge der er opvokset i Danmark. Den andel, af etniske minoriteter, der fuldfører en ungdomsuddannelse er ifølge undersøgelsen mindre end den andel af danske børn der fuldfører en ungdomsuddannelse, det er her væsentligt at de etniske minoriteter har et langt større frafald end danske unge, på ungdomsuddannelserne. (Sfi. Dk, 12,2015)

Vi har valgt at analysere nogle af Danmarks Statistiks, statistikker omhandlende befolkningstal og gennemførelse af en ungdomsuddannelse. Dette gør vi for at se hvilke tal der gælder i dag og om undersøgelserne giver det korrekte billede af situationen.

⁵ Med 'dansk i hjemmet' menes der i denne sammenhæng, at forældrene taler dansk med deres børn i hjemmet.

⁶ Definition: Etniske minoriteter er et mindretal, hvis etnicitet (kulturel identitet) adskiller sig fra befolkningen i det land hvor de bor. Betegnelsen anvendes ofte om indvandrede grupper (http://denstoredanske.dk/Geografi_og_historie/Folkeslag/Etnografiske_termer/etnisk_minoritet).

Danmarks Statistik har befolkningstal og tal om gennemførelse af ungdomsuddannelse, fra 2014. Vi har derfor valgt at sammenligne de tal for at komme frem til den omtrentlige procentdel der gennemfører en ungdomsuddannelse i Danmark. Hos Danmarks Statistik har vi udvalgt to statistikker, den ene statistik viser ungdomsuddannelses status for 20-årige unge i Danmark, herunder ligger danske unge på et tal og indvandrere og efterkommere heraf på et andet tal. Tabellen tager ikke højde for beliggenhed og herkomst. Vi har valgt at fokusere på gennemførelse af ungdomsuddannelsen blandt disse grupper.

Den anden statistik viser befolkningstallet for 20-årige i Danmark, henholdsvis danske 20-årige og 20-årige indvandrere og efterkommere heraf, de samme valg og fravalg har gjort sig gældende ved begge statistikker for at opnå de mest præcise tal (Bilag 1). Ved at sammenligne disse tal har vi udregnet at i 2014, blandt 20-årige i Danmark, har ca. 61 procent af de danske elever fuldført en ungdomsuddannelse. Til sammenligning har ca. 32 procent af indvandrere og efterkommere heraf, gennemført en ungdomsuddannelse (Danmarksstatistik.dk, 12,2015). Det vil sige at der som nævnt i SFI's rapport, også ifølge statistikkerne, er en væsentlig forskel på om de unge efter folkeskolen, formår at gennemføre en ungdomsuddannelse og derved videreuddanne sig.

Vi ser denne forskel i fagligheden blandt dansker og indvandreres, faglighed, som et socialt problem, da det kan føre til en ulighed på det sociale, faglige og samfundsmæssige område for udviklingen i Danmark. En stigende ulighed inden for dette område, vil yderligere kunne føre til andre sociale problemstillinger i fremtiden.

Det kan for eksempel kræve yderligere ressourcer til indvandrere uden uddannelsesbaggrund, i tilfælde hvor de falder ud af arbejdsmarkedet. Det kan føre til social eksklusion⁷, hvis man ikke fungerer på uddannelsesinstitutioner eller hvis man ikke har nogen form for uddannelse. Det kan føre til høj arbejdsløshed blandt denne gruppe, hvis en stor del, som undersøgelserne viser, falder fra uddannelse og ender på overførselsindkomst.

Da vores nuværende regering i høj grad ønsker at unge skal igennem en ungdomsuddannelse og videregående uddannelse hurtigst og bedst muligt, finder vi derfor dette problemfelt yderst relevant (Venstre.dk, 09, 2015).

⁷ Definition: Social eksklusion. Et individ er social ekskluderet hvis det ikke deltager i de centrale aktiviteter i det samfund den er en del af. (Jørgen Elm Larsen, social eksklusion i Danmark 1976 til 200, SFI.dk pdf, 2004)

Ifølge de undersøgelser og statistikker der er henvist til i det ovenstående afsnit, giver det udtryk for, at indvandrere og efterkommere heraf klarer sig dårligere i folkeskolen end danske børn og det kan være grunden til at de derfor har en lavere gennemførelses procent på de senere uddannelser end de danske børn har. Vi ønsker derfor ved hjælp af denne opgave at belyse løsningsforslag, der kan udvikle det sociale arbejde på dette område. Dette skal skabe positive forbedringer, der skal hjælpe på uligheden i folkeskolen, blandt unge i Danmark og skabe bedre integration for indvandrere og flygtninge.

Vi er opmærksomme på at opvækst, kultur, samfund og social-økonomi kan have en betydning for disse faktorer, og vi vil derfor ligeså medtage teorier omhandlende dette, i vores opgave.

Vi vil blandt andet benytte os af Bourdieus kapital og habitus teori, disse går ud på at mennesker har et sæt værdier, normer og egenskaber(habitus) i alle sociale sammenhænge som dannes gennem oplevelser og opvækst, ligeså har hvert menneske et sæt kapitaler som så er deres økonomiske bagage, kulturelle bagage, sociale bagage og symbolske bagage. Disse kapitaler er med til skabe mulighederne for det enkelte menneske, hvori de agerer ud fra deres habitus. Mennesker er styret af disse, men ikke bundet. De kan øge deres kapitaler ved at bryde det mønster man er givet fra start. Udover Bourdieu vil vi også benytte os af Goffmans teori om stigma⁸ og Honneths teori om anerkendelse⁹, disse to teorier er styret af individet, og de ressourcer og barrierer et individ kan have i et samfund, hvor det ikke er som normen¹⁰. Vi vil benytte disse to teorier til at se på samfundets og kulturens betydning for det enkelte menneske og hvad det kan have a betydning for en vellykket integration.

⁸Definition: Stigmatisering inden for samfundsvidenskab er en beskrivelse af social afvigelse. Individer der stigmatiseres opleves som at være afvigende og moralsk mindreværdige i forhold til sociale interaktioner mennesker i mellem. Stigmatisering forstås som en konsekvens af den måde samfundet oplever individet på, hvilket kan fastholde individet i deres afvigende adfærd
(http://denstoredanske.dk/Samfund,_jura_og_politik/Jura/Kriminologi/stigmatisering).

⁹Definition: Anerkendelse er at betragte forholdet til andre mennesker som gensidige forhold. Menneskers forståelse afhænger af den måde det ser andre mennesker på og den måde det bliver set på. At blive anerkendt er at blive respekteret, forstået og accepteret som person
(http://denstoredanske.dk/Sprog,_religion_og_filosofi/Religion_og_mystik/Almen_etik/anerkendelse).

¹⁰Definition: Normen er forventninger eller retningslinjer for adfærden i et samfund. Dette er styret af en kultur eller et samfund, som har nogle fælles retningslinjer for hvad der er forståelig, passende og accepteret opførsel. Det er et socialt udtryk for at opretholde en stabil orden i samvær med andre i samfundet
(http://denstoredanske.dk/Krop%2c_psyke_og_sundhed/Psykologi/Psykologiske_termer/normer).

Ifølge Goffmans teori er samfundet styrende for det enkelte menneske, et menneske bliver stigmatiseret hvis det afviger fra normen, et menneske der er stigmatiseret kan få et negativt selvsyn, hvilket kan gøre det svært at fungere blandt andre mennesker og derved også miste styrken til at bryde ud af dette stigma.

Ifølge Honneths teori om anerkendelse, er anerkendelsen en nødvendighed for mennesket kan udvikle sig fuldt ud og at anerkendelse kun kan finde sted i en gensidig sammenhæng, altså, et menneske kan kun føle sig anerkendt hvis det anerkendes tilbage. Disse to teorier kan være med til at belyse den problemstilling der kan være i forhold til deres rolle i samfundet, hvor der ofte kan være tale om stigmatisering og manglende anerkendelse, i forhold til at komme fra en anden kultur, et andet hjem og se anderledes ud.

Forventningerne i samfundet, kan være anderledes end de krav eller muligheder indvandrere og flygtninge har i form af både kapitaler og habitus, hvilket derfor kan være med til at gøre integrationen i det danske samfund en større opgave, da mennesker med anden baggrund kan have flere barrierer i forhold til både stigmatisering og anerkendelse. Det at passe ind, både økonomisk, socialt og samfundsmæssigt kan blive en større opgave, på baggrund af den etniske herkomst, den kulturelle baggrund og indvandreres ofte lave uddannelse og sociale forhold (Danmarks statistik, 2010).

Vi ønsker derfor at undersøge problemfeltet ved hjælp af følgende problemformulering og arbejds spørgsmål på det sociale område.

Problemformulering

Hvordan kan man forbedre integrationen, for børn med anden etnisk baggrund end dansk i folkeskolen?

Nedenstående arbejds spørgsmål er i reference til vores problemformulering og en fordybelse af hvad vi ønsker at søge svar på i vores opgave.

- Hvilken betydning har elevernes kulturelle baggrund for integrationen?
- Hvordan kan det sociale arbejde være med til at forbedre integrationen?

Begrebsafklaring:

Vi vil i dette afsnit begrebsafklare, så det bliver helt klart hvad der menes i vores opgave.

Integration er som defineret tidligere en proces der forener enheder der er adskilte, som f.eks. udlændinge der skal forenes med det danske samfund. Vores opgave fokuserer på kulturel integration. Med integration menes der derfor, den proces der foregår når udlændinge kommer til landet for at blive, og derfor skal kunne fungere på lige fod med de danske borgere i samfundet. I Danmark er integrationen sigtet på at indvandrere skal indgå i samfundslivet på lige fod med danskere, de skal kunne deltage i uddannelse, erhvervs og arbejdsmarkedet, politik, kulturelle aktiviteter og lignende. Dette skal ske samtidigt med at den enkelte indvandrer stadig har mulighed for at beholde nogle af de vigtige træk fra deres oprindelige kulturbaggrund, hvis de ønsker det. Meningen med integrationen i Danmark er at indvandrere bliver selvhjulpne og hjælper til et aktivt dansk samfund (Den store danske, januar 2016).

Kulturel baggrund kan defineres ud fra ordet kultur. Kultur kan ligesom integration have forskellige betydninger. Kultur kan på samfundsniveau defineres som en levevis der kendetegner en bestemt befolkningsgruppe, som kan føres videre fra generation til generation (Den store danske, januar 2016). I denne opgave, når begrebet kultur eller kulturel baggrund benyttes, henvises der til den bagage som en person har med på grund af dens opvækst og på baggrund af det samfund denne er vokset op i. Altså her indgår den kultur som en persons forældre er vokset op i; opvæksten, sproget, samfundet, vanerne, værdierne, religionen, normerne og lignende begreber. Alt der reelt set har betydning for hvordan denne person agerer og skiller sig ud i forhold til den kulturelle baggrund en person som er etnisk dansk.

Socialt arbejde kan defineres som *"en praksisbaseret profession og akademisk disciplin, der kan fremme social forandring og udvikling af social samhørighed og empowerment og frigørelse af mennesker"* (citater fra Dansk socialrådgiverforening, socialrådgiverne.dk). Sagt med andre ord, kan socialt arbejde defineres som et arbejde der udføres for at sikre social retfærdighed og dermed udvikle samfundet så uligheden bliver mindre, at hjælpe mennesker med at få færdigheder til at kunne

fungere på lige fod med andre i samfundet. Socialt arbejde inddrager mennesker og strukturer til at opnå øget trivsel, ved at fokusere på de udfordringer f.eks. socialt udsatte mennesker kan have (socialrådgiverne.dk, januar, 2016). I denne opgave, menes der derfor med socialt arbejde, det arbejde der udføres af fagpersoner, for at fremme lighed blandt indvandrere og danskere, herunder integration af indvandrere og efterkommere heraf. Vores fokus er integrationen i folkeskolen, der vil derfor være flere fagpersoner og flere former for socialt arbejde der er involveret i det sociale arbejde.

For at definere hvad vi i opgaven mener med etnisk baggrund, må vi se på ordene etnisk gruppe, for at få en forståelse af begrebet. En etnisk gruppe er en folkegruppe, som deler kulturelle og evt. biologiske karaktertræk. Gruppen betragtes af andre grupper som, at høre sammen. En etnisk gruppe lever uden for sit land, eller har intet land. De skiller sig derfor ud i det land de er bosat i. De kan skille sig ud kulturelt, sprogligt, biologisk eller lign. Etniske grupper kan derfor være født i landet de bor i, men på grund af deres forfædre kan de stadig tilhøre en etnisk gruppe. At tilhøre en etnisk gruppe behøver nødvendigvis ikke at være det samme som race, det er mere specifikt, den kultur man er opvokset i og kommer fra. Så i denne opgave menes der med etnisk baggrund, den kulturelle baggrund som målgruppen kommer fra, er vokset op i eller hører til. Denne baggrund er anderledes end en dansk kulturel baggrund. Kort sagt kan personer med anden etnisk baggrund, være når ens forældre eller man selv har en anden nationalitet og kultur, end den oprindelige befolkning har, hvor man er bosat.

Afgrænsning:

Integration af børn med anden etnisk baggrund end dansk, i folkeskolen, er et bredt emne og vi har derfor valgt at afgrænse os. På baggrund af vores problemformulering retter vores interesse sig på indvandrere og efterkommere af indvandrere fra ikke vestligt lande, i folkeskolen. Herunder fokuseres der oftest på de indvandrer grupper der er højst repræsenteret i det danske samfund, som Tyrkiet, Irak, Iran, Pakistan og Bosnien-Hercegovina. Dette betyder ikke at de andre grupper er blevet valgt fra, men da demografien er størst i de nævnte grupper, vil disse lande give det mest generelle billede af problemerne (Danmarks statistik, 10, 2015). Det skal tilføjes at et land som Syrien i 2015 og de fremtidige år, også kan være en del af dette generelle billede, da der er en høj flygtningestrøm fra dette land (Nyidanmark.dk, Tal på udlændingområdet 31.08.15, 10, 2015). Vi ønsker at fokusere på folkeskoleårene da denne periode, har betydning for hvor og hvordan deres videregående uddannel-

ser kommer til at foregå. Vi har ydermere fokus på en tidlig indsats, og har derfor valgt denne periode, da det ville være mest oplagt i forhold til samarbejdet med klasselæreren og familien, og at en tidlig indsats skulle kunne forebygge problemer i de senere år. Vi har valgt ikke at skelne mellem indvandrere og efterkommere heraf, da vi har valgt at fokusere på en forbedring af integrationen i folkeskolen; vi vil gå mere i dybden omkring hvad der kan gøres for at forbedre denne, frem for hvorfor de forskellige grupper ikke er integreret i tilstrækkelig grad.

Socialfaglig relevans

Som vi nævner i indledningen og problemfeltet, ser vi at integrationen af børn med anden etniske baggrund end dansk i folkeskolen, kan være et socialt problem, hvis de ikke formår at blive godt integrerede i samfundet, så de har samme faglige niveau og lige vilkår som danske elever. Det giver derfor emnet en socialfaglig relevans, og vi vil i det nedenstående afsnit definere hvad et socialt problem er, for derefter at belyse hvordan emnet har en socialfaglig relevans.

Definition af et Socialt problem. *"Et socialt problem kan bedst defineres ved, at se på begrebet i dets to dele. Problemet og det der gør det socialt. Hvis et skal være socialt, skal det omfatte sociale systemer og /eller folks deltagelse i dem på en eller anden måde. Kort sagt, noget kan kun defineres som et socialt problem hvis det anfægter eller forstyrrer kulturelle værdier der definerer hvad der er godt, vigtigt og ønskværdigt i et system"*(Citat, The Blackwell Dictionary of Sociology, 2000). Der findes ikke en endegyldig definition på sociale problemer, men den definition vi har valgt, er relevant for dette projekt da, den omhandler individers deltagelse i et eller flere systemer, som f.eks. skolen og på sigt samfundet. Endvidere beskæftiger denne opgave sig med en målgruppe, som bl.a. vokser op med en anden kultur og værdier, og tager disse med ind i et rum eller system, hvor der i forvejen hersker nogle bestemte værdier. Dette kan give forstyrrelser for individets egne værdier såvel som samfundets.

Som nævnt er undersøgelser udarbejdet af PISA etnisk, SFI og statistikker fra Danmarks Statistik en væsentlig del af dokumentationen i vores opgave. Vi er derfor opmærksomme på at enkelte undersøgelser ikke kan give det generelle billede af et socialt problem og at vi derfor må forholde os kritisk til kilderne og vi har derfor benyttet os af flere undersøgelser og andre kilder til at påvise pro-

blemets eksistens. Derfor har vi yderligere valgt at gøre brug af flere undersøgelser fra Danmarks statistik, medierne, regeringens resultater i forhold til deres mål, ekspertviden fra fagpersoner der arbejder med emnet og personer der udgør selve emnet. Dette har vi gjort få at få et større og helt billede af situationen og for at få mulighed for at arbejde med problemstillingen med et helhedssyn¹¹.

Denne opgave vil specielt være relevant for udviklingen af det sociale arbejde på integrationsområdet. Derudover vil undervisningsministeriet, folkeskolerne og andre institutioner, hvor børn (med anden etnisk baggrund) færdes, som f.eks. alle former for børnehaver, grundskoler, gymnasier og fritidsordninger, også kunne benytte denne viden til, at implementere det sociale arbejde i arbejdet med indvandrere og efterkommere af indvandrere. Disse instanser og institutioner kan bruge denne viden til, at se på deres egne arbejdsgange i forhold til problemstillinger med målgruppen. Dette kan være med til at de får nye øjne på deres praksis og det sociale arbejde der udføres.

Denne opgave kan være med til, at belyse nye implementerings muligheder, både tvær- og monofagligt i arbejdet med målgruppen for socialrådgiverne. Dette kan medføre en effektivisering af det sociale arbejde og man kan dermed afhjælpe nogle af de sociale problemer det kan medføre. Målgruppen kan være interesseret i hvordan de offentlige institutioner kan bidrage med, at de kan opnå et højere fagligt niveau og en bedre integration i samfundet – dette kan i sidste ende gavne samfundet, da man kan få nogle kompetente og dygtige elever igennem folkeskolen, som har kompetencer til, at forsætte i uddannelsessystemet og dermed bidrage til den samfundstype vi har i dag, som er et videns samfund¹².

Vi har nu redegjort for opgavens socialfaglige relevans og defineret hvad et socialt problem er. Vores næste del af opgaven, vil redegøre for vores arbejde med opgaven, frem til analysen. Herunder metode. I dette afsnit indgår den videnskabsteoretiske tilgang, valg af informanter, vores metodiske

¹¹Defintion af Helhedssyn: Helhedssyn er et begreb, som bruges i socialt arbejde, og betegner evnen til at se bagved sociale problemer. Problemet definere ikke individet, men individet har en historie, nogle ressourcer og behov. Individer kan have samme problem, men ikke samme årsager dertil. Helhedssynet er med til, at man som professionel skal behandle hver sag, som et nyt tilfælde på trods af samme problem (side 215 Helhedssyn i socialt arbejde, 2011, Margit Harder).

¹²Definition: Videnssamfund er en Samfundsbetegnelse, som afløste industrisamfundet, hvor det var produktionen af maskiner o.lign. som var dominerende. Denne dominans er nu afløst af viden og information, som magtfaktor og det man konkurrer om – hvilket stiller krav til højere uddannelse (http://denstoredanske.dk/Samfund%2c_jura_og_politik/Sociologi/Samfund/informationssamfund).

overvejelser, analysestrategier, etiske og juridiske overvejelser. Disse afsnit er væsentlige for den måde vi ønsker at arbejde med vores kvalitative viden og senere analyse.

Metode

Videnskabsteoretisk tilgang

Ifølge vores problemformulering, fremgår det, at vi i denne opgave vil undersøge, hvordan man kan forbedre integrationen for børn med anden etnisk baggrund i folkeskolen. Vi ønsker, at belyse om børnenes kulturelle baggrund har en indflydelse på integrationen og hvordan det sociale arbejde kan være med til en sådan forbedring. Vi vil igennem indsamling af empiri, herunder vores interviews med en elev i folkeskolen og en lærer undersøge, hvordan de hver især ser på problemet. Vi anlægger her en fænomenologisk tilgang i forbindelse med interviewene, da vi ønsker informanternes subjektive meninger og erfaringer på området. I de mere fortolkende dele af opgaven, herunder analysen, vil vi have en hermeneutisk tilgang. Vi vil i følgende afsnit præsentere de to nævnte videnskabsteorier, og vores overvejelser i forbindelse med brugen af disse.

Fænomenologi:

Denne teori har til formål, at fokusere på de subjektive erfaringer og oplevelser, for at få en dybere forståelse for deres virkelighed. Ifølge fænomenologien ser verden ud, som folk opfatter den. Dette betyder, at forskeren skal sætte sine egne meninger og forståelser i parentes med denne tilgang. Dette giver fænomenerne lov til at stå alene, uden nogle forstyrrelser fra forskerens egen fagligbaggrund, tidligere oplevelser og lignende. (Systematik og Indlevelse s. 38) Vi vil i forbindelse med interviewene anlægge dette perspektiv, for at få den "reneste" version af den virkelighed vi ønsker at undersøge. Vi ønsker at interviewet med eleven skal give et billede af hvordan hans skolegang har været, hvilke faktorer han mener, har været behjælpelige for hans skolegang og faglige niveau. Vi ønsker endvidere i interviewet med læren, at belyse, hvilke tiltag og metoder der tages i brug og hvordan hun ser problemet fra sin virkelighed, i form af sin position som lærer og kulturformidler. Vi skal, som forskere, i anvendelse af dette perspektiv sætte vores viden og erfaringer i til side for, at dette perspektiv skal fungere efter hensigten.

Hermeneutik

Denne metode beskæftiger sig med subjektive fortolkninger af verden. Med dette perspektiv ønsker man, som forsker, at fokusere på et dybere meningsindhold – som i forbindelse med hermeneutikken kaldes for en 'tyk beskrivelse' dette dækker over, at man f.eks. finder meningen med en bestemt handling eller udsagn. (Thagaard s. 39) Hermeneutikken ligger vægt på, at der ikke findes nogen egentlig sandhed – Alles perspektiv og meninger er sande. (Thagaard s.39) Den hermeneutiske spiral, er dette perspektivs kerne, og indebærer, at veksle imellem dele og helhed for at opnå en forståelse af et fænomen. (Højberg, 2013, s. 322-323) Et centralt begreb i dette perspektiv er forforståelser. Forforståelser har indflydelse på, hvordan vi fortolker noget. Vores forforståelse, skabes af vores forståelseshorisont, som skabes af vores eller andres tidligere erfaringer og disse er fundamentet for vores forforståelse. Hans-Georg Gadamer, som er tysk filosof og en af pionererne inden for dette perspektiv, taler om fordomme, som den "bagage" man har med til sin forståelse af verden. Det vil sige at Gadamer ikke bruger ordet, om noget som er fordomsfuldt eller fordømmende. Gadamer mener, at vores fordomme kommer fra vores kulturelle arv, traditioner og historie. Han mener endvidere, at fordomme og forforståelse danner den betydningssammenhæng, som vi bruger til at forstå verden (Selvkopiering, Højberg, 2013, s. 322-323).

Denne tilgang er relevant for vores projekt, da vores informanter har en erfaring, altså en forforståelse på et område, som kan bidrage til en dybere og mere detaljeret beskrivelse af virkeligheden – en tyk beskrivelse af praksis, som vi ønsker at få belyst. Dette perspektiv vil endvidere komme i spil, når vi i analysen skal fortolke og belyser meningen med tiltag, som udføres i praksis, og den professionelles erfaring med disse. Erfaringerne fra vores informanter udgør dele af en større helhed, som vi ønsker belyst. Vi ønsker, igennem deres erfaringer, at komme med ideer til udvikling og forbedring af integrationen i folkeskolen.

Abduktion:

Med arbejdet af denne opgave, har vi anvendt en abduktiv tilgang. Den abduktive tilgang er en blanding imellem to forskellige tilgange, nemlig den induktive og deduktive. Brugen af den abduktive tilgang kommer til udtryk, da vi igennem vores data – både interviews og vores empiri, har valgt relevant teori, til analysen – dette betegnes som en induktiv tilgang. En anden ting, som kendetegner denne tilgang, er, at vi i analysen har brugt andre undersøgelser, end den som der f.eks. er præsenteret i problemfeltet, til at tydeliggøre mønstre og sammenhænge. Endvidere har vi igennem arbejdet med vores data sat en ramme for analysen igennem teori. Teorien er styrende i den deduk-

tive tilgang. Teori-valg skaber en ramme, som bidrager med til at hjælpe os med at kunne se mønstre i vores analytiske arbejde (Thagaard 181-183). Den abduktive tilgang er altså, en veksling imellem de to ovenstående tilgange. Denne tilgang forbinder de to ovenstående tilgange og er med til at understøtte hinanden. F.eks. kan et udsagn fra vores interviews bakkes op og styrkes, hvis det bliver parret med en teoretisk vinkel og med henvisning til en anden empiri, som eksempelvis en undersøgelse, som taler om det samme, som informantens udtalelse. Denne tilgang er endvidere med til, styrker vores analyse-strategi, da det er begreber og temaer som binder teori og empiri sammen (Thagaard 181-184).

Metodiske overvejelser

For at få belyst vores problemstilling har vi valgt at gøre brug af eksisterende empiri, derudover har vi valgt at udarbejde kvalitative interviews.

Vi vil i dette afsnit redegøre for vores overvejelser i forhold til kvalitativ og kvantitativ metode, teori og anvendelse heraf og overvejelse af vores analysestrategier, inden vi starter arbejdet med opgavens problemstilling. Ved at gøre dette, kan vi hjælpe os selv med, at forholde os til den konkrete problemstilling, samtidigt med, at vi ikke bevæger os uden for problemfeltet. Dette hjælper os med at styre netop valget af metoder, teorier og fortolkninger i forhold til problemstillingen.

Vi vil i denne opgave benytte os af den kvalitative metode. Kvalitativ forskning er fortolkende og giver en helhedsforståelse af sociale problemer (Thagaard, 2010, s. 13). Vi vil benytte denne metode ved, at udarbejde to interviews og understøtte denne med en kvantitativ statistisk undersøgelse og statistikker, undersøgelsen er udarbejdet af Pisa Etnisk, der omhandler forskellene blandt danske og ikke etnisk danske børn. Statistikkerne er fra Danmarks statistik og omhandler befolkningstals forskelle blandt unge danske og unge indvandrere og efterkommere heraf.

Vi har valgt at benytte det kvalitative forskningsinterview, da denne metode har et fastlagt tema, som vi vil rette os efter og derudover vil vi have udarbejdet en interviewguide inden interviewets start. Denne metode betegnes, som semistruktureret interview, hvilket gør at interviewet vil foregå som en samtale mellem interviewer og informant. Dette betyder, at vi er styret af vores tema og de udarbejdede spørgsmål, men at vi samtidigt med, kan følge med i informantens fortælling og evt. undervejs tilføje nye relevante spørgsmål, og derfor ikke er fastholdt af vores udarbejdede spørgs-

mål. Da vi har vores temaer fastlagt, opnår vi derfor stadig den viden vi har behov for til vores opgave, på trods af at vores spørgsmål ikke er fastlagte (Thagaard, 2010 s. 87-88).

Vi har gjort os flere overvejelser i forhold til interviewet og i forhold til hvilke informanter vi ønsker at interviewe. Grunden til, at vi har valgt at lave et interview, er at få nye vinkler på området, samtidigt med, at vi har en praktisk og teoretisk viden og forforståelse inden for dette område.

Vi er studerende på en socialrådgiveruddannelse og har derfor en viden inden for dette område, men vi er åbne overfor de nye synsvinkler informanten kan bidrage med (Andersen, 2006, s. 46).

Dette vil være relevant for at finde frem til vores informanters syn på problemet og få en forståelse for hvor problemstillingen ligger ud fra deres synspunkt. Dette vil vi gøre for, at opnå en viden omkring det sociale arbejde, der udføres i tæt sammenknytning med familien og de unge indvandrere. Dette kan give os en forståelse af deres syn på problemstillingen. Vores mål med de to interviews, vil derefter være at foretage en fortolkning og sammenligning af forståelser i de to interviews. Under denne fortolkning er vi opmærksomme på, at være kritiske i vores forståelse af de svar vi modtager; herunder være opmærksom på både den verbale og nonverbale kommunikation i interviewet, ved hjælp af kommunikations teorier vedrørende kommunikation i praksis i det sociale arbejde (Eide og Eide, 2007).

Opgaven vil tage udgangspunkt i eksisterende kvantitativ empiri. Ydermere vil vi benytte os af teoretikere og deres teorier til at forstå og arbejde med vores problemfelt. Vi vil blandt andet benytte os af Pierre Bourdieus teori om kapital til at understøtte vores problemfelt, hvori vi mener at kapitaler og herunder kulturen, kan have en betydning i forhold til integration af denne gruppe. Vi finder det derudover nærliggende at benytte os af teorier der ser på individet i forhold til samfundet, her vil vi derfor benytte os af Honneths teori om anerkendelse og Goffmans teori om Stigma.

Valg af informanter

Vi har valgt at interviewe en lærer/kulturmedarbejder som fagperson, der arbejder på en almindelig folkeskole, med høj forekomst af indvandrere og efterkommere heraf. Derudover har vi valgt at

interviewe en ung der selv er indvandrer eller efterkommer heraf, som går i de sidste årgange i folkeskolen eller der har færdiggjort sin folkeskole for nyligt.

Valget af lærer/kulturmedarbejder, var en nødløsning der blev til den endegyldige løsning. Vi havde fra start af vores opgave tiltænkt at vi ville interviewe en skolesocialrådgiver som fagperson. Dette var vores tanke, da vi tænkte at en skolesocialrådgiver der arbejder med denne gruppe unge, kunne bidrage med viden til vores opgave. Efter utallige forsøg på at få fat i en skolesocialrådgiver på en folkeskole uden held, lykkedes det os endeligt (Bilag 2). Vi fik sat et interview op, men dette blev aflyst. Vi fik sat et nyt op, som ligeså blev aflyst, da vi satte det tredje interview op, var vi opmærksomme på at vi måtte finde en nødløsning, i tilfælde af at dette interview ligeså ville blive aflyst. Vi valgte derfor at forhøre os på de forskellige folkeskoler vi havde været i kontakt med og vi fandt frem til en folkeskole der havde en lærer/kulturmedarbejder ansat, der arbejdede med netop denne gruppe unge, vi fik derfor aftalt et interview med hende også. Vores skolesocialrådgiver aflyste igen, så vi valgte derfor at gennemføre interviewet med vores lærer, med det udgangspunkt at hun ville være vores informant, i stedet for socialrådgiveren. Valget var dog ikke helt tilfældigt, da vi fik af vide at det var hende der arbejdede med denne gruppe unge til daglig, vi valgte derfor også i vores interview at komme ind på socialrådgiverens arbejde, for at få en viden om det arbejde der på denne skole, bliver lavet fra socialrådgiverens side af. Vores lærer/kulturmedarbejder varetager en stor del af det sociale arbejde med de unge indvandrere og efterkommere heraf, hvilket derfor gør hende yderst relevant som informant, yderligere er hun den person der samarbejder med familien og hjemmet, hvis der opstår problemer med de unge.

Vi valgte udover en lærer/kulturmedarbejder også at interviewe en ung, med anden etnisk baggrund end dansk. Dette valgte vi for at få et syn på problemstillingen, som kun den unge selv kan have. Vi havde allerede viden på området, i form af statistikker, undersøgelser og teorier og ved hjælp af vores interview med fagpersonen havde vi også et fagligt syn på sagen, derfor manglede vi lidt en vinkel der så problemerne fra målgruppens synsvinkel og fra individets synspunkt. Ved at interviewe en ung, der har gennemgået denne integrations proces som vi ønsker at forbedre, forventer vi at få en viden som kun den unge kan bidrage med. Den unge har en erfaring med hvad det vil sige at være indvandrer i Danmark og kan derfor give os en fornemmelse af hvad det er der virker og hvad der ikke virker, hvad der kan være svært og hvad der fungerer rigtig godt. Dette giver os mulighed for at udnytte vores helhedssyn og se problemstillingen fra alle vinkler og synspunkter og derudover se på emnet med nye øjne og en anden forståelse end den vi gik til interviewet med.

Analyselstrategier

Vi vil i følgende afsnit præsentrere vores valgte analysestrategi, som vil blive relevant for vores videre arbejde med vores kvalitative og kvantitative data.

Temacentreret analyse

Vi har valgt at benytte os af temacentreret analyse. Denne strategi, kendetegnes ved, at nogle emner eller temaer er styrende for analysearbejdet. Det indhentede data deles ind i temaer og emner. Det intense arbejde med få temaer giver en dybere forståelse og fremstilling af begreber. Denne strategi bruges yderligere til, at sammenligne forskellige informaners svar omkring en række bestemte emner. Her vil man kunne sammenligne ligheder og forskelle, og foretage en fortolkning af disse. Temaerne vil også hjælpe os til, at lave nogle fokuspunkter i vores spørgsmål til informanterne. Et centralt begreb i temacentreret analyse er kodning. Det betyder, at vi tager uddrag fra de forskellige interviews og derefter inddeler disse uddrag i temaer. Det er her vigtigt, at være opmærksom på, at man som læser kan miste kontekstuelle sammenhænge de forskellige uddrag er sagt i. Vi skal som forskere bidrage med denne kontekst (Thagaard, 2010, s. 158-159).

Etiske og juridiske overvejelser

Vi vil i det nedenstående kort redegøre for etiske og juridiske overvejelser.

Etiske overvejelser

De etiske overvejelser man kan gøre sig i et sådan projekt er, hvordan man optræder overfor informanten. Med dette menes f.eks. hvordan vores interviews er udformet. Om de indeholder spørgsmål, som vil overtræde informantens grænser og dermed gøre at informanten bliver utilpas og ikke ønsker at svare på spørgsmålet. Derfor er det relevant at overveje hvilke spørgsmål man stiller og hvordan disse vil blive modtaget. Vi ønsker at udarbejde nogle neutrale spørgsmål, hvor informanten alligevel kan bidrage med sin faglige - og professionelle viden. Vi havde inden vores interview overvejet om det skulle optages eller det skulle nedskrives. Vi vurderede at det ville være for svært

at skrive det hele ned under samtalen, så vi valgte at optage. Informanten blev selvfølgelig spurgt om dette var i orden og der blev endnu engang gjort opmærksom på at hele interviewet ville blive anonymiseret. Vi er opmærksomme på at da vores interview blev optaget, kan dette have haft en effekt på informanternes følelse af frihed til at sige hvad de virkelig mente. Det kunne tænkes at når vi spurgte ind til samarbejdet fagpersoner i mellem eller f.eks. når vi spurgte ind til socialrådgiverens arbejde, at informanterne var mere opmærksomme på, at deres svar ikke kunne opfattes negativt eller blive brugt til, at give et dårligt syn af deres eller andres arbejde. Vi var derfor meget nøjsomme i, at forklare vores informanter om hvorfor vi optog interviewet og efterfølgende hvordan det ville blive behandlet, for at give dem en tryghed og skabe de bedste mulige forhold, for at få et udbytterigt interview.

Juridiske overvejelser og anonymisering

Forvaltningslovens § 27 som omfatter tavshedspligten, er ikke relevant for os som studerende, da denne lov kun er gældende for myndighedspersoner, som arbejder i offentligt regi. Udover ovenstående skal vi i forhold til personoplysninger være opmærksomme på, reglerne i persondatalovens kap 4, som indebærer, at vi får samtykke fra informanter om, behandling af oplysninger.

Vi har tænkt os, at udvise god skik og kun bruge oplysningerne skal kun bruges efter hensigten.

Udover ovenstående vil vi, i opgaven, anonymisere vores informanter. Dette gøres for bl.a. at give informanterne en frihed og sikkerhed, så du kan bidrage med den nødvendige information, uden at de behøver, at være bange for, hvordan vi f.eks. udstiller deres udtalelser.

Kvalitativt interview

Referat af vores interviewproces

Vi vil i det kommende afsnit udarbejde en kvalitativ interview-guide ved hjælp af Steinar Kvaales metode om udarbejdelsen af det kvalitative forskningsinterview. Vi vil gennemgå vores proces, fra overvejelser omkring tilgangen til selve interviewet til en dybdegående beskrivelse og udarbejdelse af interviewguiden. Dette gør vi for at udarbejde en interview-guide, der er støttet op af faglige overvejelser og teorier. Vi har udarbejdet en kvalitativ interview-guide med en skolelærer/kulturmedarbejder og en ung med anden etniskbaggrund en dansk. Læreren/kulturmedarbejderen er ansat på nordre skole, som er højt repræsenteret af unge med anden etnisk baggrund end dansk. Den unge med anden etnisk baggrund end dansk, kommer fra Iran og går

på søndre skole, i 9. klasse. Vi opsøgte vores informanter ved at sende dem en mail, hvori vi officielt spurgte om de ønskede at deltage i et anonymt interview som skulle bidrage til vores bachelor opgave som socialrådgivere. I mailen vedrørende interviewet med den unge, bedte vi en klubleder om hjælp, til at skabe kontakten til den unge, så vi kunne lave et interview med en ung, de vurderede der både fagligt og etnisk passede til vores målgruppe. Vi fastlagde en dato og et tidspunkt vi skulle lave vores interview. Inden vi påbegyndte interviewet præsenterede vi vores opgave og informerede dem om formålet med interviewet. Vi informerede igen om at interviewet ville blive anonymiseret og at vi begge har tavshedspligt. Interviewet bestod af informanten, og os. En af os interviewede personen, mens en anden noterede og bandede interviewet. Vi vil i det nedenstående afsnit redegøre for udarbejdelsen af vores kvalitative interview og vores interviewguide.

Metode for vores interviews

I forbindelse med overvejelserne og udarbejdelsen af vores interviewguide har vi valgt at gøre brug af Steinar Kvaless metode til at strukturere vores interview, herunder udarbejdelsen af vores interviewguide. Ved at forberede en interview guide kan dette støtte og bidrage til at strukturen i interviewet bliver holdt og at vi får bedst muligt brugbar viden ud af interviewene, og efterfølgende kan benytte denne viden i vores opgave.

Ifølge Kvaless metode, skal man benytte sig af 7 faser til at lave et professionelt forskningsinterview. De 7 faser består kort beskrevet af; tematisering, design, interview, transskribering, analyse og verificering. Med tematisering mener han, en kort forberedelse, hvor vi gør rede for hvad vi ønsker at undersøge, hvilket formål undersøgelsen har og hvilke teknikker vi vil gøre brug af. Designet er metoden vi vil benytte til at gennemføre interviewet, herunder bestemmes der hvilket slags interview vi vil benytte, hvem og hvor mange vi vil interviewe, og vores tidsplanlægning, for interviewene. Under fasen interview, er det selve udførelsen af interviewet, herunder benytter vi vores interviewguide vi har udarbejdet. Transskribering er selve nedskrivningen eller optagelsen af de interview vi vil udarbejde. Analysen er fasen hvor der bliver valgt analysestrategi og der skabes her overblik over det indsamlede materiale. Verificering, under denne fase vurderes undersøgelsens muligheder, altså hvad den kan bruges til og hvor valid den er. Sidste fase er rapportering, det er i denne fase at resultaterne af undersøgelsen skal formidles videre, herunder indarbejdes den videnskabelige del (teori, empiri, etik) (Brinkmann, Kvale, 2008).

I forbindelse med Kvaless metode, har vi allerede i første del af vores opgave beskrevet hvilket slags interview vi vil benytte og hvorfor. Derudover har vi også redegjort for vores valg af informanter. Derfor går vi ikke i dybden med dette i det følgende afsnit, men vi vil kort redegøre for faserne igen. Tematisering af undersøgelsen, er at klarlægge hvad der skal undersøges og hvilket formål og metode vi vil benytte. Vi har gennemgået denne fase ved at sætte os grundigt ind i emnet og problemstillingen, for herefter at kunne stille kvalificerede og relevante spørgsmål til vores informant. I forhold til designet, har vi lagt vægt på vores ressourcer og vores tidsperspektiv, har vi her måtte tage hensyn og vi har derfor grundigt overvejet hvordan informanterne skal kontaktes. Da vi ønsker at få vores kvalitative data udarbejdet, så den er til rådighed for os snarrest, har vi valgt at sende informanterne en E-mail, før vores design er færdiggjort. Vi havde også overvejet, som nævnt tidligere, at tage kontakt til informanterne telefonisk, men da vi ønsker at give dem muligheden for at tænke over om de ønsker at deltage, har vi valgt at dette vil være nemmere at forholde sig til, hvis man får et skriftligt brev, hvor der grundigt er beskrevet hvad det går ud på.

Ifølge Kvale er etik en væsentlig faktor, i alle faserne. Der kan opstå problemstillinger i en interviewsituation, og han mener at interviewet er et moralsk foretagende, da vi som mennesker indirekte eller direkte påvirker hinanden, hvilket kan skabe betydning for den viden og dermed det udbytte vi får ud af interviewet. Derfor er det væsentligt for os at have en form for 'etisk protokol' der kan identificere eventuelle problemstillinger i de 7 faser vi gennemgår. F.eks. er det vigtigt at vi overvejer hvordan vi i interviewet, kan skabe et mellemmenneskeligt samspil, og hvordan vi stiller vores spørgsmål til de forskellige informanter. Vi har været opmærksomme på at der er en stor forskel i den måde vi skal interviewe vores informanter på. Den ene af vores informanter er en fagperson, det vil derfor være nærliggende at interviewet bliver mere professionelt og fagligt. Den anden er en ung folkeskole elev, det er i dette interview vigtigt at spørgsmålene bliver forståelige for en ung der går i folkeskolen og at vi ikke bruger for mange fagligeudtryk der kan forvirre informanten. Derudover har vi været opmærksomme på at undgå at stille spørgsmål der kan være grænseoverskridende for informanten.

Udover etikken omkring selve interviewet, skal der også indhentes samtykker fra informanterne, informanterne skal have en sikkerhed for at interviewet bliver anonymiseret og at vi er fortrolige i vores behandling af interviewet. Det er også vigtigt at vi under transskriptionen overvejer hvordan dette skal udføres. Dette er væsentligt i forhold til at meninger og udsagn ikke mister meningen eller bliver bøjet i en sådan grad, at det ikke længere var det der mentes med svaret.

Vi skal fortolke interviewet, i forhold til det der er blevet sagt og nedskrevet. Det er væsentligt at vi i verificeringsfasen er opmærksomme på hvordan interviewet kan offentliggøres, her skal vi medtænke hvilke konsekvenser det kan have for vores informanter. I forhold til det ovenstående afsnit, har vi valgt at inddrage informanterne i de etiske problemstillinger og derfor informere dem om vores plan med interviewet og ydermere tilbyde dem at se vores færdige transskribering og efterfølgende fortolkning. Dette har vi valgt for at skabe tryghed hos informanterne, dette skulle helst afføde at vi viser at vi gerne vil stå til ansvar for det vi udarbejder ud fra deres svar. Vi beder derudover informanterne om tilladelse til at optage interviewet på bånd, så vi så præcist som muligt kan gengive deres svar i vores analyse og fortolkning af interviewet.

Spørgsmål

I dette afsnit vil vi gå i dybden med interviewspørgsmål og deres udformning. Dette er vigtigt i forhold til at vi, som nævnt, forstillet nogle gode og brugbare spørgsmål, der frembringer nyttig viden. Når man, som forsker udarbejder et kvalitativt interview, er det typisk med hensigten, at få nogle dybe og personlige svar fra informanten. Det er derfor vigtigt, at udforme spørgsmål, som giver informanten mulighed for, at komme med reflekterende – og nuancerede svar. Hvis forskeren føler, at informanten giver et generelt svar, eller ikke kommer med et fyldigt svar, som ikke kan bruges til senere analyse, kan interviewer stille op følgende spørgsmål, for at få et nuanceret billede eller svar på et bestemt tema. Der er flere typer af følgende spørgsmål, hvorpå forskeren eller interviewer kan få yderligere information ud af informanten. Den ene type spørgsmål opfordrer informanten til at uddybe et bestemt tema. F.eks. ved hjælp af følgende spørgsmål: ”Hvad mener du med...” (citater, s. 90, Thagaard). Denne type af følgende spørgsmål inviterer informanten til at fortsætte samtalen om det aktuelle emne, og på denne måde komme med et mere uddybende svar. En anden type spørgsmål opfordrer informanten til at komme med mere nuancerede og personlige svar i stedet for den generelle beskrivelse. Dette kan f.eks. gøres ved hjælp af følgende spørgsmål: ”Hvordan oplevede du...” (citater, s. 90, Thagaard). Denne type spørgsmål skal frembringe informantens oplevelser og reaktioner. Den tredje type af følgende spørgsmål er, den fortolkende type. Denne type spørgsmål bruges til, at præcisere forståelser om, hvad informanten allerede har sagt. Dette kan f.eks. gøres ved hjælp af følgende sætning: ”Har jeg forstået det rigtigt, når du siger...” (citater, s. 90, Thagaard). I forlængelse af denne type spørgsmål, kan informanten kommentere på interviewers fortolkning af sit eget udsagn. Informanten får her også chancen for, at præcisere sine holdninger, hvis

interviewer har misforstået en holdning, som informanten ønsker at fremlægge. Den fjerde type spørgsmål omhandler, at interviewer kommer med konkrete episoder eller eksempler på de eventuelle generelle svar. Denne type spørgsmål kan bruges til, at tydeliggøre informantens holdninger, opfattelser og erfaringer (side 90, Thagaard.).

Vi vil i det nedenstående afsnit komme ind på kommunikative overvejelser og gå yderligere i dybden med denne fase af interviewet. Dette vil vi gøre for at sikre os at det mellemmenneskelige samspil fungerer og for at få konstruktiv viden ud af vores interview.

Kommunikative overvejelser

Ved at reflektere over vores kommunikative tilgang, vil vi i denne fase formentligt kunne skabe et bedre resultat. Vi er opmærksomme på at der skal være forskellige tilgange, til vores forskellige interviews. Vores kommunikation i mødet med læreren/kulturmedarbejderen, vil formentligt ikke være den samme som i mødet med vores unge, da der er forskellige stadier af kommunikation. Vi forventer at læreren/kulturmedarbejderen, deltager med et åbent sind, men samtidigt forventer et vist niveau og en form for professionalitet i interviewet. Hermed ikke sagt, at dette ikke gør sig gældende i interviewet med den unge, men det er vigtigt at vi forholder os til hvordan vores spørgsmål stilles og om de kan forstås af den unge, i forhold til den unges faglige niveau.

Ydermere er det væsentligt at den unge føler sig tryk og at vi skaber et tillidsbånd tidligt i interviewet, så vi kan få det mellemmenneskelige samspil til at fungere. Samspillet kan styrkes, i alle interviews, ved at komme med positive tilbagemeldinger og virke interesserede i informanternes udtalelser. Dette kan gøres ved at komme med prober, som er en positiv tilbagemelding til informanten. Det kan komme til udtryk ved anerkendende udtryk som 'mmm', nik, smil eller et nyt opfølgende spørgsmål. Denne teknik kan være med til at informanterne helt naturligt ønsker at komme med dybe svar, da de føler at vi viser interesse og respekt for deres viden og erfaring. (Thagaard, 2010.).

Interviewguides:

Med ovenstående i mente, har vi udformet vores interviewguides, vi vil dog gøre opmærksom på, at der kan komme op følgende spørgsmål under interviewet, som ikke er forberedt på forhånd.

En af vores interviewguides er vedlagt som bilag 3. Den første interviewguide, er udarbejdet til skolelæreren/kulturmedarbejderen. Vi har i overvejelserne lagt vægt på at udarbejde interviewet professionelt og struktureret, så vi får den mest brugbare viden ud af interviewet. Den anden interviewguide, er udarbejdet til en ung med anden etnisk baggrund end dansk. Vi har i overvejelserne lagt vægt på at udarbejde interviewet så den henvender sig til en ung. Vi har haft kommunikation, relations skabelse og faglighed med i overvejelserne. Dette har vi for at sikre at den unge føler sig tryk ved interviewet og derved får lyst til at åbne op i samarbejdet med os.

Interview og transskribering

Efter vores udarbejdelse af vores interview-guides skulle interviewsne med informanterne afholdes. Vi kontaktede først vores informanter ved hjælp af mail (Bilag 4). Vi skrev til skoleledere på skoler, med højt antal af indvandrere. Efter flere forsøg uden svar, valgte vi at ringe til skolerne. Vi fik besked på at skolelederne ikke havde tid til at hjælpe os. Dette var gældende på de to skoler vi havde udvalgt. Vi valgte derfor at kontakte informanterne direkte. Vi fik derfor ved hjælp af direkte kontakt fundet en informant på en folkeskole, der passede til vores kriterier. Vores kulturmedarbejder/lærer tog vi kontakt til igennem Facebook, vi fik her aftalt et møde på skolen. Vi informerede hende kort om vores bachelor opgave og hvad hun skulle forvente af tid og sted. Vores interview foregik på selve skolen, på medarbejderens kontor. Inden interviewets start fik vi underskrevet vores udarbejdede fortroligheds erklæring og klarlagt forventninger og redegjort for efterarbejdet af interviewet. Efterfølgende valgte vi at transskribere interviewet ifølge Steiner Kvaales metode 'Grov transskribering'. Dette gjorde vi da interviewet i taleform ville være svært at forstå og bruge i vores analyse. Ved at transskribere groft, får vi en tekst der giver en klar forståelse af spørgsmål og svar. Der var en del talesprog og mimik i vores interview, dette har vi valgt at være opmærksom på og tage med i analysen, de steder vi har fundet det relevant.

Vores anden informant, tog vi kontakt til ved at tage kontakt til en ungdomsklub, der primært arbejder med unge indvandrere. Vi sendte en mail til klubbens leder (Bilag 5), herved fik vi spurgt om der var en mulighed for at vi kunne få lov at tage kontakt til en af hendes unge. Hun foreslog nogle forskellige unge vi kunne tage kontakt til og vi tog derefter ud i ungdomsklubben og havde en kort samtale omkring et interview. Vi fandt en ung der havde en baggrund der passede med vores målgruppe. Vi informerede kort den unge om vores bachelor opgave og hvad han skulle forvente i for-

hold til interviewet. Vi aftalte herefter at mødes efter skole, på hans folkeskole. Inden mødet sendte vi en erklæring til hans forældre da han var mindreårig. Det bedte vi ham om at få underskrevet og sende retur, inden interviewets start. Vores interview foregik på skolens nedlagte bibliotek, inden interviewets start fik vi forklaret om- og underskrevet fortrolighedserklæringen, her fik vi klarlagt forventninger og redegjort for efterarbejdet med interviewet. Vi valgte efterfølgende endnu engang at transskribere interviewet ifølge Steinar Kvaales metode 'Grov transskribering', vi valgte igen denne metode da det gjorde interviewet nemmere at benytte direkte i vores analyse. Der var i dette interview en del mumlen og slang, dette har vi undladt at tage med i interviewet, men vi er igen opmærksomme på reaktioner og mimik vi har fundet relevante i situationen.

Teori

I vores projekt har vi valgt at inddrage 3 teorier, Pierre Bourdieus teori om kapital habitus, Goffmans teori om stigma og Alex Honneths teori om anerkendelse. Vi mener at disse teorier kan være med til at besvare vores problemstilling, med individet og samfundet i centrum. I socialrådgiverens arbejde er det menneskesynet der tager den største plads, vi mener at dette burde være tilfældet i alt socialt arbejde, dette gælder også alle institutioner der beskæftiger sig med mennesker. I det nedenstående vil vi præsentere teorierne.

Pierre Bourdieus teori om kapital og habitus

Vi finder Pierre Bourdieus teori om kapital og habitus, relevant for at forstå hvad deres kulturelle baggrund kan betyde for integrationen i Danmark. I det følgende afsnit vil vi redegøre for Pierre Bourdieus teori om kapital. Vi vil beskrive de forskellige kapitalformer og koble dem til og habitus begreberne.

Habitus:

Pierre Bourdieu er fransk sociolog, som står bag kapital og habitus teorierne.

Habitus er ifølge Bourdieu, et sæt af egenskaber, værdier og normer, som det enkelte individ og grupper orientere sig efter i sociale sammenhænge. Det er styrende for de valg vi træffer, hvordan vi ser og opfatter verden. (M. Müller. 2015. Fattigdom, afsavn og coping. Hans Reitzels Forlag. s. 135)

Individens habitus dannes igennem individ og kollektiv livshistorie. Både tidligere og nye oplevelser, men også opvækst og erfaringer i sociale sammenhænge, er med til at danne habitus. Førnævnte faktorer kaldes tilsammen for den praktiske sans. Den praktiske sans har indflydelse på, hvordan vi ser verden. Det er herigennem vi tilfører vores verden mening. (M. Müller, 2015, s. 135)

Kapital:

Bourdieu's kapital begreb har fire grene: Social kapital, økonomisk kapital, kulturel kapital og symbolsk kapital. Denne teori er med til, at gøre individens ressourcer og egenskaber håndgribelige, som bruges i forskellige sociale sammenhænge. (M. Müller, 2015, s. 135)

Økonomisk kapital

Økonomisk kapital betegnes, som økonomiske eller materielle midler, som individet har til rådighed. Denne kapitalform er den mest mobile, hvilket vil sige, at den økonomiske kapital er den nemmeste at øge, men også mindske (Mads Meier Jæger, 2003, s. 112-115)

Kulturel kapital

Kulturel kapital, indebærer "mængden" af viden - herunder uddannelse, information, færdigheder, kompetencer og dannelse. Den kulturelle kapital er inddelt i tre kategorier; Den kropslige, den institutionaliserede og den objektiverede.

Den kropslige indebærer evnen til, at udtrykke sig verbalt, igennem kropssprog og graden af dannelse.

Den institutionaliserede kulturelle kapital, omfatter uddannelsesniveau, titler – herunder uddannelses- og professionelle titler. Den objektiverede kapital, omfatter interesser for kunst, vin og lign., herunder om man har kunst i hjemmet og individets viden om kunsten. (Mads Meier Jæger, 2003, s. 101)

I forskellige sociale fællesskaber vil det være andre ting, som vil have den samme status, som kunst og vin har i andre fællesskaber.

Social kapital

Social kapital, omfatter familierelationer, sociale relationer og netværk, som kan have indflydelse på individets sociale placering og muligheder i samfundet. (Mads Meier Jæger, 2003, s. 100)

Symbolsk kapital

Symbolsk kapital betegnes, er en ”joker” da denne kapital giver andre kapitalformer en bestemt værdi i forskellige sammenhænge. Det vil sige, at man have en høj uddannelse. Denne uddannelse har en bestemt værdi på arbejdsmarkedet og på uddannelsesinstitutionerne. Et andet eksempel på symbolsk kapital er, at en underviser, har en funktion, en værdig, et symbol i klasseværelset, men ikke udenfor. (Mads Meier Jæger, 2003, s. 101)

De forskellige kapitaler følges typisk ad og har indflydelse på hinanden, når de øges og når de mindskes. Måder hvorpå man øger sine kapitaler, kan være igennem job og uddannelse. Disse faktorer påvirker alle de 4 kapital-grene. Igennem job og uddannelse får du en beskæftigelse, som genererer en indkomst – økonomisk kapital. Du går igennem job og uddannelse sociale relationer – social kapital. Igennem job og uddannelse får du kulturel kapital igennem den viden du erhverver dig. Endvidere får du igennem job og uddannelse midler til, eksempelvis, at købe en dyr bil, som har en symbolsk status. Du kan igennem dit arbejde have en titel, eller som førnævnt, en funktion, som du kan bruge i en bestemt sammenhæng. (Mads Meier Jæger, 2003, s. 132)

Habitus og kapitaler

Habitus og kapitaler har flere forbindelser. Kapital skaber muligheder og betingelser for, at kunne agere ud fra sin praktiske sans.

Opvæksten og habitus skaber forudsætningerne for individers kapital. Men ligesom, at den opvæksten kan brydes, kan man ligeså forøge sine kapitaler og på denne måde bryde sine forældres fattigdom eller manglende uddannelse.

En høj økonomisk kapital vil f.eks. betyde, at en familie har råd til at tage deres børn med ud at rejse og tage på kulturelle udflugter, såsom at besøge en zoologiskhave, tage til koncerter, biografter og forlystelsesparker. Disse oplevelser er med til, at bidrage til børnenes habitus. Da de igennem disse oplevelser ser en anden side af verden f.eks. igennem rejser. Dette er medvirkende til, at deres kulturelle kapital øges.

Ervin Goffmans teori om stigma

I vores projekt ser vi stigmatisering som et væsentligt begreb, da dette kan være hæmmende for en god integration, ifølge Goffman. Vi vil benytte Erving Goffmans stigmatiserings teori til at se på hvordan individer med anden etnisk baggrund end dansk kan føle sig anderledes og ses som anderledes i det danske samfund, på grund af en anderledes kultur eller religion. Herunder vil vi blandt andet fokusere på mediernes rolle i forhold til stigmatiseringen af individer med anden etnisk baggrund end dansk og ydermere analysere på de reaktionsdannelser der kan opstå når et individ bliver stigmatiseret og hvilken påvirkning dette kan have på integrationen.

Goffman betegner samfundet som et organ der er i konstant bevægelse. Et samfund der løbende dekonstruerer og rekonstruerer, han mener at befolkningen også tager del i denne proces. Han mener at alle systemer og normer er socialt konstrueret og at individets adfærd er sociale konstruktioner. Ifølge Goffman bliver et individ stigmatiseret når det afviger fra den norm samfundet har sat, hvilket vil sige, det som samfundet forbinder med det normale. Stigma er derfor et resultat af ikke at passe ind under det som samfundet ser som normalt.

Han benytter en beskrivelse af reaktionsdannelser til at beskrive hvordan individerne håndterer at blive stigmatiseret. Stigmatiseringen fører til at individet får en følelse af ikke at blive accepteret socialt, afvigere og ikke accepterede grupper kan have svært ved at skjule de afvigelser der gør at de ikke passer ind i normen, hvilket kan gøre det endnu sværere at føle sig accepteret i samfundet. Ifølge Goffman er stigmatisering stort set, en følelse af at føle sig udenfor. Dette kan ifølge ham ske for alle individer, alt efter hvilken sammenhæng man befinder sig i, i nogle sammenhænge vil det vi i Danmark betegner som et normalt individ, f.eks. ikke ses som et normalt individ og her vil et normalt individ ifølge det danske samfund, derfor kunne falde udenfor.

Goffman beskriver at når et individ stigmatiseres og kategoriseres, kan dette give den enkelte et negativt selvsyn og selvværd der gør det svært at fungere i mellem andre individer. Her vil det især være svært at fungere mellem gruppen af minoriteter og majoriteter. Goffman mener derfor at stigmatisering hæmmer den sociale og personlige identitet, de to identiteter er vigtigt for individets selvsyn. Det vil derfor også sige at hvis det stigmatiserede ikke accepterer samfundets beskrivelse af hende/ham, så kan den ikke rykke på dennes identitetsfølelse.

Goffman beskriver hvordan individet vil forsøge at lave om på sig selv, fordi stigmatiseringen vil gøre at individet vil stræbe efter at passe ind i samfundet. Dette kan betyde at det stigmatiserede individ vil forsøge at få forskellige eller komme af med forskellige karakteristika, hvilket individet vil gøre for at passe ind ifølge normen. Hvis individet får succes med dette vil denne derfor opleve og føle en større accept og derved anerkendelse af samfundet (Goffman, s. 20, 2009).

Axel Honneths teori om anerkendelse

I vores projekt er anerkendelsen væsentlig, for at integrationen kan forbedres og i forhold til anerkendelsen af indvandrere som ligeværdige mennesker. Der kan stilles spørgsmål ved om de er anerkendt som danskere på lige fod med andre danskere, men et andet væsentligt spørgsmål er også anerkendelsen af deres kulturelle baggrund.

Anerkendelse er nødvendigt for at mennesket kan udvikle sig fuldt ud, ifølge Alex Honneth. Alex Honneths teori om anerkendelse stammer helt tilbage fra en tysk filosofis tankemodel - Friedrich Hegels model 'Kamp im anerkendelse'. Hegel har i denne model beskrevet forholdet mellem herre og slave, her beskriver han hvordan det er umuligt at opnå anerkendelse i et sådan forhold, da det kun er slaven der anerkender sin herre og ikke omvendt, i denne sammenhæng mener Hegel at reel anerkendelse kun kan finde sted ved gensidighed. Begge parter skal anerkende hinanden, for at de begge kan føle sig anerkendt. Herunder ligger der høj vægt på de gensidige moralske krav.

Ydermere læner Honneth sig også meget op af George Herbert Meads socialpsykologi. Meads socialpsykologi fokuserer på rolleovertagelse, altså at personer kan sætte sig i en andens sted og forstå eller forvente reaktionerne hos de mennesker man møder, Mead deler disse møder op i to grupper, den signifikante anden og den generaliserede anden. Med den signifikante anden menes der de nære relationer, som vi er tætte på og derfor efterligner. Den generaliserede anden er derimod samfundet og andre grupper, der giver individet sin egen identitet (Socialpædagogik.dk, s.1-2 , 2015).

Honneth betegner sin egen teori som en 'moralisk grammatik til sociale konflikter'. Han mener at alle sociale forhold er anerkendelses forhold (Honneth, s. 175-181, 2006). Honneths teori benytter tre sfærer for anerkendelse; privatsfæren, den retslige sfære og den solidariske sfære.

I **privatsfæren** skabes individets selvtillid gennem kærlighed og omsorg fra forældrene. Dette kan barnet spejle sig i og få følelsen af at være i et gensidigt afhængighedsforhold. Hvis denne følelse og erfaring er god, vil dette give individet muligheden for at fungere i samfundet med andre mennesker, herunder konflikter og alle former for relationer både gode og dårlige. Individet kan fungere i en konfliktfyldt omverden. Igennem individets liv, vil denne selvtillid være ved, ved hjælp af positive spejlinger gennem relationer, som for eksempel, familie, partnere og venner. I **den retslige sfære** fokuseres der på de juridiske rettigheder som individet har, i det pågældende samfund som det lever i. Herunder at vi bliver medtænkt i forhold til lovgivning, menneskerettigheder, velfærdsydelser og andre sociale rettigheder. Denne sfære skal opfylde vores behov for at blive anerkendt som gyldige medlemmer af samfundet, hvis individet er omfattet af ovenstående rettigheder kan dette medføre at de ser sig selv som en integreret borger i samfundet. I **den solidariske sfære** er det fællesskaber der er i højsædet. Det kan være kultur, arbejde, politik, institutions og studiesammenhæng. Anerkendelsen skabes her igennem en positiv deltagelse og engagement i de ovenstående fællesskaber. Herunder er det fælles værdier og normer der danner selvværdet hos individet, individet anerkendes for sine evner og anses for særegent individ men samtidigt en medspiller i fællesskabet.

Ifølge Honneth er de tre anerkendelsesformer hver især nødvendige for at opnå en velfungerende og integreret samfund. De er alle tre tæt forbundet med følelsen af selvværd, selvagtelse og selvtillid – hvilket kan give individet muligheden for at kende egne behov og ønsker, netop dette giver individet muligheden for at udtrykke sig i samfundet. De tre anerkendelsesformer kan derfor ses som integrationselementer. Ud fra dette vil individet kun være i stand til at fungere positivt i samfundet hvis dens erfaringer med forældrene har været positive. Herunder er rettighederne og fællesskabet en betingelse for at alle i samfundet kan føle sig som en del af samfundet og ligeværdige. I denne sammenhæng er der også vigtigt at fokusere på konsekvenserne ved manglende anerkendelse. Hvis individet ikke opnår anerkendelse kan det have dårlige betingelser i forhold til at mærke og udtrykke sine ønsker og behov. Individet opnår ikke et positivt forhold til sig selv, hvilket er vigtigt i forhold til individets trivsel. Det er derfor nødvendigt at få anerkendelse i alle tre sfærer for at føle sig som et helt menneske. Krænkelser som voldtægt, mishandling eller lignende overgreb der er skadelende for det fysiske og psykiske selvværd og selvtillid, dette kan på samme måde som manglende anerkendelse være med til at individet mister det positive forhold til sig selv. Krænkelser af denne natur er derfor også tæt forbundet med de tre faser. Når individet ikke opnår anerkendelse eller

krænkes indenfor sfærerne er det et problem for individet såvel som samfundet, da individet ikke får fornemmelsen af at være socialt anerkendt i fælleskabet (Honneth, s.92, 2006).

Analyse

Vi vil i dette afsnit lave en analyse på baggrund af vores indsamlede og udarbejdede viden. Vi vil først benytte Bourdieus Habitus og Kapital teori, til at belyse hvilken betydning begreberne kan have for målgruppen, vi vil støtte op om dette, med væsentlige uddrag fra begge interviews. Vi vil derefter benytte Goffmans teori om Stigma og Honneths teori om anerkendelse, til ligeledes at belyse hvilken betydning disse begreber, kan have i forhold til målgruppen, vi vil her også inddrage væsentlige uddrag fra begge interviews.

Kultur og miljø:

For at kunne svare på vores problemformulering omkring hvilken betydning den kulturelle baggrund kan have for målgruppen, er det væsentligt, at belyse forældrenes oprindelige kultur, børnenes miljø hvor de er vokset op og andre opvækstvilkår, som kan have indflydelse på børnenes trivsel og udvikling i folkeskolen og dermed deres generelle færden og tilknytning i samfundet.

Der vil i denne analyse tages udgangspunkt i vores interview med eleven, relevante undersøgelser og kapital og habitus teori.

Sprog:

Et af de vigtigste redskaber, man skal beherske for, at integrere sig i et samfund, er sproget. Sproget er forudsætningen for, at man kan interagere med andre, udtrykke sig, forstå andre og dermed skabe sociale relationer. Endvidere er det væsentligt at beherske sproget, som i dette tilfælde dansk, for at kunne tilegne sig viden i skolen.

Undersøgelsen, som vil blive taget i brug, i analysen af dette emne, er en SFI-rapport, som hedder, 'Børn med anden etnisk baggrund ved skolestart' fra 2005. Det er en forløbsundersøgelse, som belyser 7-årige indvandrer- og flygtningebørns møde med det danske samfund, ved skolestart. Denne rapport beskæftiger sig med forskellige faktorer, som kan have indflydelse på, hvordan børnene klarer sig i skolen. En af disse faktorer er beherskelsen af det danske sprog.

Sproget hører under den kulturelle kapital, og som nævnt tidligere, er dette en vigtig forudsætning for et individs sociale færd, inklusion og integration. Vi må antage, at denne beherskelse af sproget er en væsentlig faktor, for at klarer sig godt i skolen – da sproget er en vigtig faktor på både det faglige og sociale plan.

Vores informant fortæller, at han altid har haft styr på det danske sprog, da han bliver spurgt til hvilke fag han kan lide og hvilke han ikke kan lide, svarer han følgende:

”... Jeg kan godt lide engelsk fordi jeg ser mange engelske film, og dansk det er bare nemt nok.”

Undersøgelsen viser bl.a. at børn, som taler ligeså meget dansk og modersmål sammen med forældrene derhjemme, har en positiv effekt på børnenes sprogkunderskaber. Dette stemmer overens med vores informants situation i hjemmet. Den unge informant bliver spurgt om de taler dansk i hjemmet, hvortil han svarer:

”ja, vi snakker dansk derhjemme, min mor er også ved at have styr på det, men vi snakker også rigtig meget arabisk.”

En anden faktor, som ifølge undersøgelsen, har betydning for børnenes sprogkunderskaber er, at der er andre elever på skolen, som taler det samme modersmål, som dem selv (Børn med anden etnisk baggrund ved skolestart’, 2005 SFI.dk, s. 92).

Vores informant kommer ind på området, men det er uvist om det har haft en positiv effekt på hans beherskelse af dansk, eller om det i virkeligheden har haft indflydelse på hans sociale trivsel i skolen, at der er nogle han kan tale arabisk med.

Vi må samtidig ikke negligere den sociale trivsels betydning for læring i folkeskolen, som vores informant fortæller, så finder han det meget positivt, at der er mange elever på hans skole med anden etniskbaggrund, fordi de forstår hinanden, fordi de kommer fra samme kultur og at de forstår den samme humor. Informanten giver endvidere udtryk for, at han igennem de andre, føler et tilhørsforhold til sine kammerater pga. ovenstående faktorer.

”Interviewer: Hvad kan du godt lide ved denne skole?”

Informant: At der er mange udlændinge.

Interviewer: Hvorfor kan du lide det?

Informant: Man kan snakke bedre med dem.

Interviewer: Hvad gør, at du kan snakke bedre med dem?

Informant: Bare at vi kommer fra den samme kultur.

Interviewer: I forstår de samme ting? Det betyder meget – kan du komme med eksempler?

Informant: Ja, det gør det. Altså, vi forstår den samme humor – det er en af tingene. Og vi er meget sammen, i forhold til nogle andre.

Interviewer: Kan du godt lide, der er mange udlændinge på skolen?

Informant: Ja. ”

Slutteligt, viser undersøgelsen også, at børn klarer sig dårligt, hvis de kommer fra hjem med dårlig økonomi. Hvilket hænger sammen med, at individers kapitaler følges ad – har du lav økonomisk kapital, er din kulturelle kapital også lav. Vi må antage, at vores informant kommer fra en familie, som har en ”middel” økonomisk kapital, da der er mulighed for, at vores informant kan træne i fitnesscenter i sin fritid:

”Interviewer: Hvad laver du i din fritid?

Informant: Går i fitness og er sammen med vennerne.”

Hvis børn kommer fra familier, med lav økonomisk kapital, må det antages, at der ikke er mulighed, og måske derfor heller ikke interesse, for at – igennem udflugter med familien, at øge den kulturelle kapital. Den manglende interesse vil bunde i manglende (økonomisk) overskud, som kan være en stressfaktor for forældrene. Dette vil på sigt begrænse udviklingen af deres habitus, som følge af, at de ikke oplever nye ting og får nye indtryk i modsætning til de danske, hvor begge forældre har jobs, som giver dem denne økonomiske overskud til, at lave en masse med deres børn. Der er måske traditioner i familierne for, at man gør bestemte ting på bestemte tidspunkter af året.

Kultur:

Før nævnte undersøgelse viser, at børn, som dyrker deres forældres kultur og religion samtidig har gode danskundskaber.

Vores professionelle informant udtrykker om hendes arbejde følgende:

"... Min overbevisning er mere at det er det kulturelle arbejde, altså alle de her små aftaler hvor man viser de her elever, at den kultur og det sted som de kommer fra, det er lige så acceptabelt og lige så rigtigt som alt det andet..."

"..Hvis man hedder noget andet end de andre og hvis man kan sige computer på bosnisk, hvorfor skal man så ikke bruge den ressource, i stedet for at se det som noget forkert. Kan i følge mig? Der bliver jeg lidt, come on. Vi vil ikke dit barn noget ondt, vi giver dem bare muligheden for at vide hvem de er. Hvilke rødder de har osv. Det er ikke meningen at vi skal gøre dem muslimske, men jeg synes de har krav på at vide hvordan og hvorledes..."

Børnene bliver opdraget anderledes end deres etniske danske kammerater, som betyder, at deres habitus består af og bliver formet af andre og nye normer og værdier igennem kultur og religion, som kan skabe forhindringer når de skal mødes med andre børn, som ikke har samme værdi-sæt, som dem selv, når de mødes i forskellige sociale arenaer, som f.eks. i skolen.

Om dette har påvirkning på elevernes skolegang fortæller hun følgende:

".. Nogle gange bliver de her børn sat i bås, og så er det svært at komme videre. Her skal familien og lærerne være opmærksomme. Ellers bliver det rigtigt svært at bryde ud af det mønster...De er forskellige og de er anderledes og det kan være rigtig svært i den alder. Så det er perspektivet læreren har på eleven, der kan være med til at påvirke dette. Vi vælger at se positivt på kulturforskellene og benytte det på en positiv måde, for det er svært at komme frem hvis man føler at ens egen måde er forkert, hvis ens eget sprog er det falske sprog og ens religion er forkert. Det er svært, men vi fag personer skal bruge det på en fornuftig måde."

Et andet scenarie kan være, at børnene ikke ved hvilke værdier og normer de skal bruge i de rigtige sammenhænge. Dette kan i værste fald føre til en stigmatiserende følelse, hos individet, hvis man ikke spiller efter de forventede regler. Dette vil blive uddybet senere i analysen(Goffman, 2009). Ovenstående er noget, som skolelæreren møder i sit arbejde. Det er i følgende tilfælde at hendes funktion, som kulturformidler kommer til udtryk og bliver vigtig:

".. Jamen hvis de ikke kan følge de normer og værdier der skal være i klassen, selvfølgelig er folkeskolen blevet at vi skal inkludere, men forstå mig ret, inklusion er jo en stor ting. Vi skal inkludere meget, det er ikke kun to-sprogethed, det er også opdragelse. Vi har altså nogle elever der kommer

og ikke er selvhjulpne, vi har nogle elever der ikke har nogen form for opdragelse og dem tager vi jo imod med åbne arme. Men som lærer kan man ikke, tage det hele på en gang. Både undervise, både opdrage og hjælpe dem med og gå på toilet. Så jeg tænker, mit primære fokus, jeg er jo lærer, så det er selvfølgelig læsning og faglighed jeg skal hjælpe dem med, men hvis barnet kan se at 'jeg har ikke lært at sidde stille' - ' jeg har ikke lært at række hånden op', jamen så er det selvfølgelig der jeg er. Fordi vi bliver nødt til at skabe det, så der bliver en god forståelse, så man kan være med i klasse undervisningen, så man ikke får skæld ud hver gang, for man magter ikke at gøre det – man har ikke lært det... ”

Hvis vi skal se ovenstående i sammenhæng med kapitalteorien, betyder det, at deres kulturelle kapital øges, da de behersker et andet sprog og en viden omkring en anden kultur end den danske. Dette er samtidig medvirkende til udviklingen af deres habitus (’Børn med anden etnisk baggrund ved skolestart’, 2005 SFI.dk, s. 92).

Individer, som f.eks. er født ind i en familie med høj økonomisk kapital, må antages for selv, at være rige. Det samme må antages, at gøre sig gældende i andre kapitaler også. Vores unge informant kommer ind på noget meget essentielt omkring dette, og giver sit bud på hvorfor danske børn klarer sig bedre i skolen.

”Interviewer: Nu siger du, at du har nemt ved skolen, men der nogle undersøgelser, vi ved ikke om du har hørt om dem, men de siger, at udenlandske børn har sværere ved tingene end danske børn.

Informant: Jamen det er nok rigtig nok. Der er mange tosprogede her på skolen, som har svært ved skolen. Danskerne har nemmere ved det, fordi de har forældre, som kan hjælpe dem rigtig meget, og de skal lave lektier før de kan komme ud og lege eller lave andre ting. Det har de ikke så meget derhjemme.”

Ovenstående citater, bevidner kapitalernes betydning for den nye generation og deres forudsætning for, at klare sig godt i skolen. Informanten er bevidst om sin begrænsede adgang til viden og hjælp pga. sin arvede sociale og kulturelle kapital.

En anden vigtig pointe, er at morens kulturelle og sociale kapital højst sandsynlig ville være højere i hjemlandet end den er her i Danmark, da hun ville beherske sproget, have stærke sociale relationer,

have uddannelse og dermed en højere økonomisk kapital. Dette ville naturligvis give den unge andre forudsætninger.

Krav og forventninger

En anden faktor, som synes at have stor betydning, er at børnene ved hvad der forventes af dem. Dette fortæller læreren, at hun igennem sit arbejde, i projektet, har erfaret at være vigtigt for børnenes faglige udvikling. Hun udtaler følgende:

”At de kender kravene. Altså hvordan de bliver dygtigere, hvad de selv kan gøre, for at de bedre kan læse, støtte sig selv i det. Vi har mange tosprogede som føler de laver lektier, men de laver ikke lektier, altså det er den forkerte måde de laver lektier på. Og så er det jo spild af tid. Der er ikke noget med at når de kommer hjem, så skal mor og far se glædelig, at jeg har skrevet en stil eller at jeg har lavet en stil. Nej jeg har lavet det, væk videre. Hvad skal man så som tosproget forældre. 'Min søn har lavet hans lektier, selvfølgelig, dejligt, skønt' men han har ikke lært noget af de lektier han har lavet og det er derfor at det her projekt er vigtigt, der skal vi ind og synliggøre det, både for eleverne og forældrene. Hvad kræves det? For det ved man jo ikke...”

Informanten oplever også, at børnene ikke ønsker at læse lektier med deres forældre, da de ikke kan finde ud af det eller kan udtale ordene rigtig. Det er bl.a. dette som projektet har fokus på. Om dette fortæller hun følgende:

”...Det er ikke kun eleverne der skal være med til dette, det er også forældrene. Jeg oplever tit at, så vil børnene ikke læse med forældrene fordi forældrene ikke kan udtale ordene rigtigt og forældrene nogle gange heller ikke forklare børnene. Det behøver ikke være negativt, jeg benytter til hver eneste samtale muligheden for at forklare om en app, hvor man kan indsætte et ord og få telefonen til at fortælle hvordan det skal udtales. Det er selve processen i det, man føler at far og mor kan et eller andet lige pludseligt. I stedet for at det bliver, årh jeg gider ikke læse med dig mor, du kan ikke udtale ordenen og du kan ikke læse. Så vi begynder på det niveau vi kan. Det tager vi højde for.”

Ovenstående er endvidere udtryk for, den begrænsning som forældrene kapitaler stiller børnene. Dette er med til at fastholde børnene i den lave kulturelle kapital og i værste fald mindske deres lyst til, at lave lektier. Dette smitter også af på forældrene, da de tænker, at de ikke kan hjælpe deres børn med det alligevel, så de vil med tiden ikke spørge til om deres børn har lavet lektier. Læreren

prøver igennem dette projekt, at involvere forældrene i deres børns faglige udvikling. Forældrenes involvering og engagement vil også give børnene mod på, at lave lektier sammen med deres forældre.

Ovenstående kommer også til udtryk fra vores unge informant, da han fortæller, hvorfor han tror, at børn med anden etnisk baggrund klarer sig dårligere end deres danske kammerater, hvortil han svarer, at deres kammerater har nogle de kan få hjælp af, og at forældrene går op i at lave lektier med deres børn.

Del-konklusion

Ud fra ovenstående del-analyse, må det konkluderes, at sproget er en væsentlig faktor, for at kunne begå sig i forskellige sammenhænge i vores samfund. Forskellige faktorer har indflydelse på, om børnene kommer til at beherske sproget, når de har en anden etnisk baggrund end dansk. Det har f.eks. betydning, om barnet kender til sine kulturelle rødder, har kontakt med andre med samme baggrund og at barnet ikke kommer fra en familie med lav økonomisk kapital.

Kapitaler spiller her en væsentlig betydning for børnenes adgang til hjælp og viden, fra deres forældre. Det spiller yderligere en rolle, om børnene er vokset op i et hjem hvor det ikke er vigtigt at lave lektier, og at det er noget familien kan være fælles om. Vi må antage at hele kulturen omkring det, at lave lektier sammen med sine børn må have betydning – både i form af at forældrenes opbakning og involvering har betydning, men også, at det bliver en rutine sag for børnene, at vægte lektierne højt. Dette vil på sigt blive en fast del af hverdagen, som fremadrettet vil betyde højere fagligt niveau for den enkelte.

Men selvom vi ser en forbindelse imellem ovenstående faktorer, så er det svært, at lave en generaliserende konklusion, da alle børn er forskellige og har både forskellige forudsætninger for læring og forskellige kapitale forudsætninger.

Vi har nu analyseret på første del af vores tematiserede analyse og vi vil nu gå videre til næste del af analysen. Det næste tema er samfundet. Vi har valgt at fokusere på stigmatisering og anerkendelse i samfundet og hvilken betydning dette kan have.

Samfund:

Stigma og anerkendelse:

For at belyse vores problemstilling har vi udover kultur og miljø, valgt at fokusere på begreberne anerkendelse og stigma i samfundet. Det er væsentligt, for at kunne svare på vores problemformulering, at se på det samfund målgruppen fungerer i. Når det omhandler integration, har samfundet en stor betydning. Vi vil fokusere på individet i samfundet, men også samfundets betydning for målgruppen. Vi vil i første del af analysen, starte med at bruge teorierne på individ niveau, for derefter at benytte teorierne på samfunds niveau, både i forhold til samfundet, politikkerne og medierne.

Individet i fokus:

Vi vil i dette afsnit fokusere på individ niveau. Vi vil starte med vores unge informant i forhold til stigmatisering og anerkendelse, vi vil derefter gå videre til analyse af vores professionelles forhold til dette område med de unge. Dette skulle gerne give os mulighed for at se dette fra de unge indvandreres synsvinkel og dermed få en forståelse af hvad integrationen i det danske samfund betyder for dem. Derudover skulle vores professionelles synsvinkel, være med til at forstå hvad der kan gøre på dette område, for at forbedre integrationen af de unge.

Når vi kigger på god integration af de unge, er stigmatisering og anerkendelse, vigtig i forhold til det enkelte individ. De unge kommer fra en anden baggrund og en anden kultur. De er derfor anderledes end resten af samfundet, og vil derfor forsøge at passe ind. Denne gruppe af indvandrere vi fokuserer på, er en minoritet i Danmark og dette kan have en betydning for hvordan samfundet ser på individet og hvordan individet ser på sig selv for forhold til det samfund den agerer i (Goffman, 2009).

Vores unge informant Ali, gjorde det ret tydeligt, at det kan være svært at passe ind i den danske kultur og hvor svært det kan være at bryde ud fra sin egen kulturelle baggrund, for at tilpasse sig. Han fortæller i interviewet, at han har gået de første år af hans folkeskoletid på en skole hvor der

nærmest ikke var andre indvandrere end ham, hvorefter han så flyttede til en skole hvor der nærmest var flere udlændinge end danskere. Denne flytning beskriver han som en positiv ting socialt, men som en negativ ting når det kommer til fagligheden. I følge ham, var det langt nemmere at lære noget, på hans gamle skole. Læreren brugte mere tid og energi på ham og han var venner med andre danskere, som han selv beskriver som løftende for fagligheden. Han mener selv at ved at flytte til skolen med de mange udlændinge, gjorde at han begyndte at lave færre lektier og få mindre hjælp i skolen. Han begyndte at bruge tiden på de andre udlændinge og sproget ændrede sig derfor også, men samtidigt kunne han rigtig godt lide at være sammen med alle de andre udlændinge, der var et tilhørsforhold til dem, som han ikke havde på hans gamle skole.

Uddrag fra interviewet:

Informant: Jeg kan godt lide skolen. Der er op og nedture.

Interviewer: Hvad kan du godt lide ved denne skole?

Informant: At der er mange udlændinge.

Interviewer: Hvorfor kan du lide det?

Informant: Man kan snakke bedre med dem.

Interviewer: Hvad gør, at du kan snakke bedre med dem?

Informant: Bare at vi kommer fra den samme kultur.

Interviewer: I forstår de samme ting? Det betyder meget – kan du komme med eksempler?

Informant: Ja, det gør det. Altså, vi forstår den samme humor – det er en af tingene. Og vi er meget sammen, i forhold til nogle andre.

Som et eksempel har vi inddraget dette uddrag fra interviewet, for at vise hvad han mener om at gå på en skole hvor han selv mener at fagligheden bliver dårligere, men at hans sociale liv bliver bedre. Ali føler ifølge ham selv at han hører til, de forstår hinandens humor og de kan snakke bedre sammen. Udover dette bruger de også mere tid sammen, end han gør med de danske elever. Hvis vi skal bruge Goffmans og Honneths teori til at forstå dette, giver det mening, i forhold til at Ali kan føle sig stigmatiseret af samfundet, på baggrund af hans kultur. Han kan i skolen føle at lærerne og de andre danske elever har et bestemt syn på ham fordi han er udlænding.

Dette kan gøre at han føler sig bedre tilpas i et selskab som har samme kulturelle baggrund som ham selv og hvor han får en følelse af at høre til og blive anerkendt. Hvis han føler at hans udenlandske venner accepterer ham for den han er, uden at han skal anstrenge sig for at være en anden end den han er, kan dette give en tryghedsfølelse og en gensidig respekt, som et menneske

ifølge Honneth stræber efter. Ali har også danske venner nævner han i interviewet, men han kan stadig bedre lidt at være sammen med udlændingene.

Yderligere kan han også af de andre udlændinge føle en form for stigmatisering på baggrund af de forventninger de har af ham som udlænding. I løbet af interviewet nævner Ali at hans søster har ændret sit sprog markant efter at have flyttet til den samme skole som Ali. Hun er begyndt at snakke 'ghetto-sprog' som han kalder det. Det synes Ali ikke om og beder hende om at lade være. Dette er et eksempel på hvordan stigmatiseringen også omvendt kan have en virkning på det modsatte side. Ali mener at hans lillesøster prøver at passe ind i den nye skole, ved at gøre hvad der forventes af hende. Ifølge Goffman kan dette forsøg på at passe ind, være et resultat af hvordan Ali's lillesøster, føler at de danske elever ser hende, nemlig som en udlænding og da denne stigmatisering kan være svær at bryde ud af, kan det derfor være den nemmeste løsning at holde sig til den gruppe som det forventes af samfundet, at hun hører til. Ifølge Goffman vil minoriteten forsøge at tilpasse sig majoriteten, hvilket i det danske samfund vil betyde at Ali og hans lillesøster vil forsøge at passe ind og ændre sig i sammenligning med det danske samfund, men da de begge flytter til en ny skole, hvor der er flere indvandrere end danske elever, er det her en minoritet, i skolen, at være dansk. Derfor kan Goffmans teori og benyttes til at forklare, hvorfor Ali og hans lillesøster kan føle at de bliver nødt til at ændre sig for at passe ind (Goffman, 2009). Derved kan Ali's lillesøster i nogen grad være en person hun egentlig ikke er, for at leve op til den forventning. Ali beskriver hende som en dygtig top elev på den tidligere skole, men flytningen har rykket på hendes sproglige færdigheder og hendes sociale ageren, det kan være svært at sige ud fra Goffmans teori om det er den danske side af samfundet der pådutter en udlænding til at være mere 'ghetto' eller om det er udlændingenes forventning og anerkendelse der får Ali's lillesøster til at ændre sig.

Hvis Ali eller hans lillesøster, bedre kan lide at være sammen med udlændinge, der også er anderledes, ligesom de er, i forhold til kultur og f.eks. religion, så kan det ifølge Honneth være at der i dette møde er følelsen af gensidig anerkendelse. Dette kan være svært at finde hos de danske børn, da de danske børn kan have en forudindtaget holdning til hvad det vil sige at være udlænding, en holdning der fødes i hjemmet og i medierne. Derfor kan sammenholdet ifølge Goffman derfor også være stærkt blandt de minoritetsgrupper der alle bliver vurderet ud fra medierne og samfundets holdning.

Vi har også valgt at fokusere på vores interview med vores faglige informant, i forhold til stigmatisering og anerkendelse af målgruppen. Anna er lærer og kulturmedarbejder på en skole, som har et højt antal indvandrere og har en høj fokus på integration af denne. Så kan vi ligeledes i vores interview med hende, se at hun har set at inklusion af målgruppen i folkeskolen er en vigtig ting. Vi har taget nogle små uddrag ud, fra førstedelen af vores interview, hvor hun fortæller om det at være kulturelmedarbejder og hvad de fokuserer på omkring børnene med anden etnisk baggrund.

Uddrag fra interviewet:

'Jeg går meget ind for hold dannelse, hvor vi laver små hold som vi kan vi kan sætte dem op på lige-fod, så de også kan være med i almindelig klasseundervisning.'

'forstå mig ret, inklusion er jo en stor ting. Vi skal inkludere meget, det er ikke kun to-sprogethed, det er også opdragelse'

'Min overbevisning er mere at det er det kulturelle arbejde, altså alle de her små aftaler hvor man viser de her elever, at den kultur og det sted som de kommer fra, det er lige så acceptabelt og lige så rigtigt som alt det andet. Jeg er nemlig sådan en brobygger mellem to kulturer, jeg er jo med til skolehjem samtaler, jeg er jo med til arrangementer, jeg er med til at oplyse generelt eleverne, både de bosniske og de andre, hvad det vil sige at være muslim, at ikke kunne holde jul, at de holder eid fest i stedet for.'

Hun ser inklusion som et vigtigt redskab der skal være med til at skabe sammenhold og hun mener dette i sig selv vil skabe en bedre faglighed. Hun fokuserer i hendes undervisning på at få alle børn med og specielt at få de udenlandske børn med i undervisningen sammen med de andre.

Dette ville formentligt kunne skabe den ønskede form for anerkendelse, som indvandrere i folkeskolen, som f.eks. Ali, kan mangle. Ved at inkludere børnene og skille dem ad, både socialt og fagligt, så indvandrere bliver blandet med danskere er der en mulighed for at børnene kan opnå forståelse for de forskellige kulturer der ligger bagved, herunder vil Annas forslag til at benytte indvandrerne ressourcer og kultur i undervisningen formentligt også kunne være med til at skabe en form for accept og forståelse børnene i mellem. Honneth siger at man kan møde den fremmede med afvisning eller forståelse, oftest vil man have svært ved at møde en fremmed med forståelse, hvis der er meget anderledes end en selv(Honneth, 2006). Dette kan man sige at de indvandrere vi fokuserer på i vores opgave er. De har en væsentlig anden kultur end den vi har i Danmark, det er en kultur der ligger langt fra den danske, både i form af sprog, religion, opdragelse og værdier. Det kan

derfor ofte være tilfældet at indvandrere fra ikke vestlige-lande, bliver mødt med afvisning i Danmark.

Dette kan både skyldes politikerne og medierne. Hvis danske børn ser tv derhjemme, eller lytter til mor og fars debat om alle flygtningene der kommer til landet, kan det her give dem den forforståelse at indvandrere er anderledes og forkerte. Det er også dette Anna nævner i interviewet, at indvandrere ofte får en opfattelse af at danskere synes de er forkerte, de har en forkert religion, en forkert hudfarve og et forkert sprog, de behandler ikke kvinder ordenligt og så går de i moske og bruger tørklæde. Dette kan derfor gøre at mange danskere møder indvandrerne med afvisning, ifølge Honneth betyder dette at man negligerer den andens behov for at se sig selv som et helt menneske, en del af samfundet og en accepteret bidragsyder i samfundet. Dette kan derfor stigmatisere indvandrende til at blive i denne bås de er blevet sat i, og derved have svært ved at inkludere sig med andre danskere. I følge Honneth bestræber mennesket sig efter at blive accepteret og forstået, men hvis en indvandrer føler at han/hun ikke bliver accepteret, for det de er, så kan det være svært at bryde ud af dette syn de får af sig selv i forhold til samfundet de vokser op i. Anna mener at denne form for gensidig respekt og anerkendelse, vil kunne løfte fagligheden. I følge hende ved de danske børn ikke hvad det vil sige at have en anden kulturel baggrund, de lytter blot til hvad der bliver sagt i hjemmet, og agerer ud fra dette i skolen.

Et andet væsentligt område ifølge vores informant, er samarbejdet med familien. Som nævnt under analysen af kultur og miljø, har familien en væsentlig betydning for forhold til de børnenes, muligheder og udfoldelser. Derfor har vi valgt at medtage et uddrag fra interviewet, der omhandler samarbejdet med målgruppens familier.

Uddrag fra interviewet:

Informant: Bare det at vi kommer ud i hjemmet, altså det har jo en effekt. Mine hår har altså rejst sig. Den måde man ser dem på, og den måde som de ser os på, men man skal også være lidt tilbage-trukket når man kommer ud i hjemmet. Se tingene lidt fra deres syn af, selvom man selv er et helt andet sted. Nu havde jeg f.eks. En mor der snakkede meget om hendes tæpper, de var grønne og så næste gang vi kom, ville hun sørge for at de var blå, kan I følge mig, det var det der betød noget for hende, så selvfølgelig skal vi da høre om det. Så kan vi køre lidt videre i den samtale og så er vi på det niveau. Derfor betyder det rigtig meget for mig at vi har den her samtale og at de kan se at vi hjælper og hvad der kræves og at de har lyst til at samarbejde med os.

Anna har også i denne sammenhæng anerkendelse og accept, med i det samarbejde der udfolder sig med børnenes forældre. Hun er opmærksom på at se tingene fra deres syn og give udtryk for at hun forstår dem og anerkender dem. Dette kan ifølge Honneth være med til at styrke samarbejdet, mennesker i mellem, den gensidige anerkendelse. Det at Anna møder familien med respekt og forståelse, giver hende en indgangsvinkel til at hjælpe børnene, på et andet niveau. En ting er at hjælpe børnene med at føle sig anerkendt i skolen, blandt andre børn, men ved at anerkende forældrene og få et godt forældre samarbejde, kan dette sandsynligvis være med til at styrke forældrenes syn på skolen og derfor være med til at give barnet et positivt syn på den danske skole, og give barnet redskaber til nemmere at anerkende lærerne og de andre elever. Ifølge Honneth skal Forældrene medvirke til barnets udvikling af selvtillid og selvværd, derfor må samarbejdet med familien være anerkendt og deres bidrag til deres barns læring skal anerkendes af skolen, ifølge Honneth kan en manglende anerkendelse her, være en barriere for en god integration (Honneth, 2006).

Samfundet i fokus:

Vi vil nu se på målgruppen og integrationen af dem, fra et samfundsmæssigt perspektiv.

Ifølge Goffman, er samfundet et organ der hele tiden rekonstruerer sig selv, på baggrund af dens befolkning. Dette vil derfor sige at samfundet konstant er i bevægelse. Nye tiltag, nye tider og lign. kan være med til at forme samfundet i en anden retning end det hidtil har styret i mod (Goffman, 2009).

Det betyder også at hvad der før kan have været væsentligt på dagsordenen i f.eks. folkeskolen, nødvendigvis ikke er det der er væsentligst i dag og omvendt. Indvandrere har fået en høj plads på den politiske dagsorden og i medierne, forhold til for f.eks. 30 år siden, indvandrere og efterkommere udgør ca. 11 pct. af den samlede befolkning i Danmark, det vil sige at antallet af indvandrere er seksdoblet i løbet af de seneste 30 år (Indvandrere i Danmark, 2014, pdf. s. 7). Man må derfor antage at det er blevet et større emne indenfor medierne og dansk politik og det generelle billede viser også at indvandring fylder på avisforsiderne, i tv-avisen og hos politikkerne, der lige i tiden udarbejder nye love og regler på området.

Set fra et samfundsmæssigt perspektiv og ved hjælp af Goffmans teori, kan denne udvikling, derfor være med til at præge indvandrere, til at agere på en bestemt måde. De kan føle sig stigmatiseret, til at være på en bestemt måde i samfundet, på grund af denne udvikling. Hvis en gruppe af indvandrere hele tiden bliver mindet om, at de ikke hører til, vil de derfor også føle at de ikke hører til, dette kan føre til at de afviger fra samfundets værdier og normer da de ikke formår at tilpasse sig, fordi forskellen er for stor. Dette kan hæmme den sociale og personlige identitet, hos individerne i denne gruppe og kan derfor medføre at de rykker sig længere væk fra det danske samfund og tættere på det de kender, hvilket Goffman er opmærksom på, i hans beskrivelse af, at mennesker prøver at tilpasse sig i en given kontekst. Da der er mange indvandrere i Danmark, kan dette resultere i at der opstår et todelt samfund, altså i stedet for at indvandrere er en minoritet der føler sig alene, så kan de risikere at blive en minoritet der rykker sig tættere på hinanden i deres egen gruppe, hvilket hæmmer integrationen i det danske samfund, og dermed også i folkeskolen.

Vores informant Anna, nævner fællesskabet som en væsentlig faktor i interviewet.

Uddrag fra interviewet:

Fælleskab det er kærnen til alt for mit vedkommende og der er også en grund til at jeg underviser i kristendom selvom jeg er muslim. Det er helt bevidst. Og det er hele min kerne, det er det her fællesskab. Det er fuldstændig lige meget hvordan vi ser ud og hvad vi tror på, vi er jo mennesker. Altså det er vi. Det er ikke fordi der er nogle kolleger eller noget jeg skal klage over, men det er ikke alle der har det samme menneskesyn, det handler det meget om. At man kan se hinanden som ligeværdige.

Hvis man skal forbinde det med Goffmans teori, mener Anna at et todelt samfund, formentlig vil gøre samarbejdet og fællesskabet i skolen dårligere. Indvandrerne vil formentligt rykke væk fra de danske børn og omvendt. Det vil derfor også være sværere at opnå gensidig anerkendelse både i undervisningen og på et socialt plan.

Ifølge Honneth er det at være ligeværdige en væsentlig faktor for at kunne agere og bidrage positivt til samfundet. Hvis indvandrere derimod ikke føler at de bliver anerkendt, kan dette være skyld i mistro af de enkelte i gruppen og dette kan være med til at hæmme samarbejdet og fællesskabet

mellem minoriteten og majoriteten. Ifølge Honneths og hans 3 sfærer, så kan en manglende opfyldelse af disse sfærer, give en følelse af manglende anerkendelse.

Et eksempel på en mulig barriere ifølge Honneth, kan f.eks. være følelsen af ikke at blive anerkendt i den retslige sfære. I de danske medier har der været stor fokus på f.eks. rettigheder i forhold til religion og lovgivning, hos indvandrere. Det har været diskuteret om der skulle bygges moskeer i Danmark, om det skulle være tilladt at bære burka/tørklæde og om indvandrere skal kunne udvises hvis de begår hård kriminalitet(Ekstrabladet, 28/04/10, Justitsministeriet.dk, 2015, Politiken, 04/12/14). Dette bliver ikke diskuteret i forhold til de danske borgeres rettigheder, det har ikke været på den politiske dagsorden, om danskere skal kunne udvises, om skattekroner skal bruges på at bygge kirker eller om nonner f.eks. på bære deres dragter. Dette kan derfor gøre at indvandrere føler sig mindre betydningsfulde og langt mindre anerkendt som dansker og borger i det danske samfund.

En anden barriere kan være ikke at blive anerkendt i den solidariske sfære, f.eks. den betydning det har at man er indvandrer når man søger et job; at man ikke må stemme til politiske valg hvis man ikke er dansk statsborger; ansøgning om statsborgerskab og muligheder for at passe ind i institutioner.

Der har ligeså været mediedækning af indvandreres mulighed for at få et arbejde og der er blevet stillet spørgsmål tegn ved, om deres etniske baggrund kan have en effekt på at de bliver valgt fra og kan have en effekt på, at der er flere indvandrere der er arbejdsløse end danskere. Yderligere kan de indvandrere der ikke er danske statsborger ikke stemme ved de danske folketingsvalg, hvilket derfor også giver dem færre rettigheder end danskere, dette kan have en betydning socialt, f.eks. når hele Danmark fokuserer på valg af ny regering, og det nærmest er det eneste der bliver snakket om i frokostpausen, i skolen og i fritiden.

Disse mulige barrierer kan ifølge Honneth, derfor kan resultere i at integrationen mislykkedes. Ifølge Honneth er hans 3 sfærer integrationselementer, de er hver især nødvendige for et velfungerende og integreret samfund. Sfærene er tæt forbundet med selvværd, selvagtelse og selvtillid. Dette er de redskaber der giver individet muligheden for at agere og udtrykke sig i samfundet. Hvis disse derfor ikke bliver opfyldt på tilstrækkelig vis kan dette gøre at de ikke føler sig som ligeværdige i samfundet, og derfor ikke får mulighed for at integrere sig ordenligt

Del-konklusion:

Ud fra ovenstående del- analyse, kan vi konkludere at samfundet, man befinder sig i er en væsentlig faktor for en god integration. Anerkendelse er både ifølge vores informanter og vores teorier, en helt væsentlig faktor i arbejdet med god integration. Der er herindunder forskellige faktorer der har indflydelse på den anerkendelse. Det kan være kulturen, religionen, sproget og værdier, alle disse faktorer har indflydelse på om et individ der er en minoritet i samfundet, bliver accepteret. Fælleskab og gruppering har også en væsentlig betydning i form af at føle at man hører til og at man bliver accepteret for den man er. Hvis Ali føler at de andre indvandrere har nemmere ved at forstå ham og acceptere ham, så er det nærliggende at det er i denne gruppe han vil føle sig bedst tilpas. Ydermere kan forholdet skolen og familien i mellem også have en betydning for den måde et barn bliver integreret på, hvis familien derhjemme ikke anerkender lærerne eller den danske folkeskole, kan det være svært for barnet at bryde ud fra denne tankegang og det vil derfor have svært ved at have et positivt syn på dette. Derfor kan man argumentere for at familiesamarbejdet og anerkendelsen af kulturen er et vigtigt redskab i forbedringen af integrationen i folkeskolen.

Der er selvfølgelig forskellige resultater alt efter hvilken, skole, by, elev eller kulturel baggrund der er tale om, men ifølge Honneth og Goffman vil en person der ikke føler at den passer ind eller ikke ser sig selv som en accepteret borger i samfundet, ikke kunne bidrage positivt til samfundet og derved vil dette hæmme integrationen for den enkelte person.

Konklusion

I vores analyse er vi kommet frem til, at der er en sammenhæng mellem den kultur som indvandrere og efterkommere heraf kommer fra, og integrationen af dem. Dette kan betyde at kulturen og det de kommer fra, kan være en barriere for at de bliver godt integreret, i det danske samfund.

Ydermere viser vores analyse også, at der er en tendens til at indvandreres kulturelle baggrund bliver stigmatiseret, af medierne, politikerne og samfundet som værende negativt og forkert. Dette kan resultere i at de føler sig mindre anerkendt, end danskerne i samfundet. Vi fandt derudover frem til, at stigmatisering kan være en væsentlig barriere, i integrationen af indvandrere og dette kan være skyld i at de fastholdes i denne stigmatisering, yderligere fandt vi også frem til at stigmatisering

gen også kan fungere modsat i Danmark, nemlig at indvandrerne kan føle at de bliver stigmatiseret af deres egen minoritets gruppe, hvis de ikke passer ind hos dem, hvilket derfor kan skubbe dem yderligere i den retning og væk fra integrationen.

I vores analyse er vi kommet frem til at anerkendelse er en vigtig brik når det handler om god integration og at denne anerkendelse kan medvirke til at børn f.eks. i folkeskolen føler sig bedre tilpas og derved kan integreres bedre. Med disse fund, stiller vi derfor spørgsmålet; hvordan kan man ved hjælp af denne viden forbedre integrationen og hvordan kan det sociale arbejde være med til at styrke denne?

Vi kan ud fra vores analyse og del-konklusioner, konkludere, at det danske samfund og indvandrerens kulturelle baggrund er nogle af de væsentligste faktorer, for hvorfor unge indvandrere ikke bliver integreret godt nok, i det danske samfund, og derfor klarer sig dårligere i folkeskolen end danske børn.

Deres kulturelle baggrund har en stor betydning for deres integration, det kommer til udtryk ved at de har oplevet nogle andre ting end de danske børn, det betyder derfor at de har en anden habitus end de danske børn, som Bourdieu udtrykker det.

Opvæksten er ifølge vores informant Anna, ligeledes en stor del af deres kulturelle barriere, de børn er ifølge hende opdraget helt anderledes end danske børn og det kan ses på deres indlæring. De er mere passive i deres tilgang til tingene og der er langt mere trit og retning, i deres opdragelse ifølge hende. Derudover har de ikke oplevet nær så mange ting, som danske børn, når de starter i skole. Dette betyder at deres ordforråd og deres nysgerrighed er langt mindre end danske børns. De har ofte lært i hjemmet, at gøre hvad der bliver sagt og bliver sjældnere taget med ud på opdagelse. F.eks. en tur på en bondegård eller i sommerland, hvor et dansk barn får mulighed for at lære små ting, som dyreløbe, lugte og hvad det vil sige at få ansigtsmaling i ansigtet. Dette resulterer ifølge hende i at indvandrerbørn er mere passive, de kender ikke så mange ord som danske børn og de stiller ikke så mange spørgsmål til generelle ting som danske børn.

Det kan være svært at vurdere om det er selve kulturen eller de økonomiske kapitaler der er skyld i at de børn ikke får samme oplevelser som danske børn, men begge faktorer er væsentlige for en god integration. Hvis en indvandrer familie i deres hjemland, havde for vane at være i hjemmet hele dagen, med børnene, mens faderen gik på arbejde, så kan dette mønster være svært at bryde ud af i Danmark, hvor dette bestemt ikke er normen, længere. Derfor kan der her, nemt opstå uligheder

blandt indvandrerbørn og danske børn, det er dog, ikke nødvendigvis bestemt af økonomiske kapitaler. Hvis der derimod er tale om at man holder sig fra den slags aktiviteter på grund af økonomien, kan det her være nødvendigt at fokusere på hvilke tiltag der så, kan styrke dette.

Løsningen på dette kunne være en tidlig indsats hos indvandrerfamilier, hvor der bliver brugt ressourcer og tid på at få familierne ud af hjemmet og ud på opdagelse. Dette kan være i form af planlagte aktiviteter af kommunen, et integrationsudvalg der fokuserer på at få familierne integreret i det sociale liv, ikke bare foreningslivet, men også de små ting som en mor og et barn laver sammen. Dette fortæller vores informant Anna ligeså, at hun ser som en løsning. Det at oplyse og hjælpe familierne på vej, tidligt i barnets liv. Så barnet og familien får oplevelser der kan styrke dem alle både socialt og fagligt i forhold til det danske samfund.

Vi har i vores analyse fundet frem til at anerkendelse og stigma er vigtige faktorer, hvis man føler sig forstået og accepteret hos en gruppe mennesker, vil det være nemmere at begås dem. Hvis der er forståelse og anerkendelse blandt alle elever og lærere i skolen, kan dette derfor bidrage til et godt socialt miljø i skolen, hvilket kan være med til at løfte fagligheden, ved hjælp af positiv læring. Hvis man som vi i ovenstående afsnit ligger op til; som indvandrer, har oplevet lige så mange ting som danske børn, så ved man ligeså meget og man føler sig derfor ikke udenfor i samme grad, som hvis man ikke ved så meget om de gængse ting i samfundet. Yderligere er anerkendelsen vigtig i forhold til, at et barn bliver anerkendt ud fra dens kultur, sprog og opførsel. For at dette skal lykkes er det vigtigt at både indvandrerbørnene og de danske børn, får en forståelse for hinandens forskelligheder og kulturelle baggrund. Hvis noget er fremmet kan det være svært at forstå og acceptere det. En løsning på dette kan være at informere og undervise i generelle minoriteter i samfundet, på en sådan måde, at det ikke bliver forstået som noget negativt eller forkert. Formålet skulle være at lære de danske børn om andre kulturer, samtidig med at lære indvandrer børnene om den danske kultur. Der vil her være stor mulighed for at børnene ville kunne finde ligheder i deres ellers forskellige kulturer og derfor føle samhørighed.

Anerkendelse i forhold til familien og samarbejdet med dem, er ligeledes vigtigt, for at integrere børnene godt. Det er her barnet kommer fra og det er der de har deres kulturelle baggrund fra, så det vil ubevidst eller bevidst præge barnets syn og holdning til både skolen og samfundet. Det vil derfor have en stor betydning for om barnet møder verden med et åbent eller lukket sind. Familiens op-

bakning til lektielæsning og deres engagement er ligeledes en forudsætning for børnenes faglige niveau og deres syn på skolen. Vi kan derfor konkludere at forældre samarbejdet betyder meget for en god integration af børnene, herunder den sociale og faglige udvikling. Derfor er det vigtigt med engagerede forældre, og sunde interesser, som beskæftiger dem. En løsning på dette kan være at styrke samarbejdet med familien, tidligt. Det kan man gøre ved at have fokus på det gode samarbejde, allerede fra børnehævealderen. Her kunne en kulturelmedarbejder eller en anden form for socialarbejder, hjælpe indvandrere familierne med sproget, give dem gode redskaber til f.eks. indlæring, redskaber til aktiviteter de kan lave, eller give dem muligheder for at være med i grupper som danske familier er. F.eks. samkørsel til børnegymnastik, svømning eller lign. Almindelige aktiviteter som, at mødes med andre forældre og lave ting med andre forældre, både med eller uden børn.

Et andet punkt i vores analyse, der er væsentlig for integrationen af børnene, er samfundet. Igennem vores opgave viser der sig et billede af at samfundet, spiller en væsentlig rolle i hele arbejdet med integrationen. Forudsætningen for at vi kan implementere nye tiltag i skolerne, i familie samarbejdet, i det sociale arbejde, er at samfundet er åbent for det og at der er afsat ressourcer til det. Vi har fundet frem til at det danske samfund, kan have et negativt syn på det at være indvandrer. Medierne fremstiller ofte indvandring som en barriere, frem for en ressource. Der er ofte et negativt syn på indvandrere i medierne, dermed ikke sagt at dette altid er tilfældet. Politik og medier, har derfor en vigtig rolle i arbejdet med integrationen. Hvis politikerne udtrykker at indvandrere er en økonomisk byrde, et socialt problem eller lignende, så er der stor risiko for at samfundets indstilling til dette, bliver den samme. Dette kommer f.eks. til udtryk når der tales religion hos indvandrere, ofte er vores indvandrere i vores målgruppe muslimer. Denne religion bliver ikke udstillet positivt i det danske samfund. Den bliver ofte udstillet som en kvindenedgørende religion, en ekstremistisk religion og en religion med mange fordomme og forbud. Dette kan gøre at danskere får et negativt syn på indvandrere og forventer at de alle er ekstremister og ser ned på kvinder. Ydermere kan det stigmatisere indvandrere til at føle at de ikke kan bryde ud af denne stigma omkring deres religion, og derfor kan risikere at sidde fast i denne forestilling., dette kan skabe en grøft imellem de to kulturer, som bidrager negativt til integrationen. Yderligere er det væsentligt at fokusere på at der kræves en del ressourcer til det arbejde der skal udføres for at forbedre integrationen. Som vores informant Anna udtrykker det, så har de på hendes skole valgt at benytte ekstra ressourcer på at ansatte en kulturmedarbejder, til at varetage nogle af disse opgaver. Dette vil derfor give en

merudgift i nuet, men man kan antage at pengene er godt givet ud, hvis det viser sig at en kulturmedarbejder hjælper på integrationen og fagligheden.

Vi ser også i vores analyse at menneskesynet er påvirket af samfundet. Der er stor forskel på hvordan mennesker ser andre mennesker, men hvis medierne og politikkerne stiller et negativt syn på indvandrere, kan dette gøre at danske lærere kan møde indvandrere med et negativt menneskesyn, eller blot et andet menneskesyn end de møder danske elever med. Dette fortæller vores informant Anna også at hun oplever i form af at etniske minoriteters kultur bliver fremstillet som værende den forkerte kultur og ligeledes fremstilles deres religion som den forkerte religion.

Hvis politikkerne fremviser den ene statistik efter den anden der viser at indvandrere halter bagefter i forhold til danske børn, vil dette også kunne resultere i at der er en forudindtaget forventning til at de klarer sig dårligere end de danske børn, selvom det ikke altid er tilfældet. Dette kan yderligere resultere i en stigmatisering af målgruppen.

En løsning på samfundets påvirkning af integrationen af målgruppen, kan være svær at finde. Et samfund er et stort organ og det er i konstant bevægelse, for at ændre på samfundet, politikkerne, medierne og lignende, skal der ændres på den generelle holdning i samfundet. Dette er en meget langsommelig og svær proces, da samfundet og befolkningen påvirker hinanden, men hvis der startes på et individ niveau, vil der være chance for at forbedre nogle af disse påvirkninger og menneskesyn. Dette kunne for eksempel være ved at uddanne lærere i kulturforståelse og formidling af denne. En anden mulighed kunne være at lære eleverne om kulturforståelse, i en tidligere alder end gymnasiet. Det kunne også afhjælpes ved at udvide forskningen på dette område, der er meget forskning at finde, omkring integration af målgruppen og hvordan den kan forbedres forhold til individet og arbejdet med individet, men der er ikke meget forskning at finde når det handler om at forbedre integrationen i forhold til samfundet, herunder kunne man eventuelt have fokus på hvordan man som samfund vælger at integrere borgerne.

Det sociale arbejde kan være med til at forbedre integrationen ved hjælp af de ovenstående tiltag, yderligere ser vi en relevans i at inddrage det sociale arbejde på tidligere stadier. Hvis der f.eks. blev sat en kulturmedarbejder på børnehaven, som kunne fokusere på en tidlig indsats, et tidlig samarbejde med familien og et tidligt samarbejde med fagpersonerne, kan dette medvirke til at forbedre forståelsen af børnenes baggrund og omvendt ligeså være med til at forbedre den indstilling og det syn familien og børnene selv møder skolen med. Der skal være mere fokus på familiens rolle i forhold til barnets læring, derudover skal der også være fokus på mødet mellem

danske børn og indvandrerbørn, for at forbedre og forene disse to grupper. Derudover er opmærksomheden, fra forskellige fagpersoner en vigtig faktor, dette kan være en kulturmedarbejder, en lærer, en pædagog eller en socialrådgiver. Disse personer skal være rustede til at arbejde med integration af indvandrere i de yngste år, for at afhjælpe stigmatisering og manglende anerkendelse og her bidrage med redskaber til den bedste form for læring af indvandrere og efterkommere heraf.

Refleksioner

Vi vil i dette afsnit reflektere over vores muligheder, valg og forudsætninger vi har haft i forbindelse med udarbejdelsen af denne opgave, og hvad dette har betydet for vores resultater.

I forbindelse med indsamling af data, igennem vores interviews kan det faktum, at vi ikke kender informanterne direkte, men at vi igennem vores kontakter har fået kontakt til disse, som vores bilag også påviser, Det kan diskuteres om dette kan have indflydelse på vores data. Vi mener ikke selv, dette er tilfældet, da vi som sagt ikke har en direkte relation til informanterne. Dette kan dog ikke afvises, da vores informanter var klar over at vi kendte nogen, de kendte. Dette kan have derfor resulteret i en mindre grad af ærlighed når det kommer til sårbar information, der kan påvirke dem selv eller andre.

Som det fremgår i opgaven, var det meningen at, vi ville interviewe en socialrådgiver tilknyttet en skole, men dette blev aldrig en realitet pga. aflysninger fra informanten. Men hvis interviewet var blevet en realitet, ville dette højst sandsynligt have haft indflydelse på vores data, da rådgiver-vinklen ville have indflydelse på vores resultater. Vi har dog efterfølgende vurderet at et interview med en skolesocialrådgiver ikke ville have haft den store effekt, i forhold til de skoler vi udvalgte, da de skoler, ikke, benyttede skole-socialrådgiveren til arbejdet, med integration af målgruppen.

En anden ting, som er værd, at nævne, er at vi igennem vores dataindsamling har været åbne og fordomsfri, hvilket har givet os en grænseløs tilgang til arbejdet med opgaven. Dette har medvirket til at vi ikke har haft en bestemt dagsorden i sinde i forbindelse med dataindsamlingen.

Litteraturliste:

Bøger

Anna Meewuisse: The Blackwell Dictionary of Sociology 2000 (side 32, Perspektiver på Sociale Problemer)

Alex Honneth: Kamp om anerkendelse - sociale konflikters moralske grammatik, 2006, Gyldendal akademisk

Erving Goffman: Stigma – om afvigernes sociale identitet, 2009, Samfundslitteratur

Ib Andersen: Dataindsamling og spørgeteknikker, 2006

Svend Brinkmann og Steiner Kvale, 2008, Interview, introduktion til et håndværk, Hans Reitzels Forlag, s 79- 259, 268- 340

Tom og Hilde Eide, 2007, Klim, Kommunikation i praksis -relationer, samspil og etik i socialfagligt arbejde

Tove Thagaard, Indlevelse og systematik, en indføring i kvalitativ metode, 2010

Selvkopiering

Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne – på tværs af fagkulturer og paradigmer, Lars Fuglsang, Poul Bitsch Olsen, Claus Rasborg, 2013 - Fænomenologien og dens betydning, Jacob Dahl Rendtorff.

Selvkopiering: Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne – på tværs af fagkulturer og paradigmer, Lars Fuglsang, Poul Bitsch Olsen, Claus Rasborg, 2013 - Hermeneutik – forståelse og fortolkning af samfundsvidenskaberne, Henriette Højberg

PDF

Sfi.dk, Køn og etnicitet i uddannelsessystemet, 2010, Jakobsen & Liversage 2010, S. 9.

Socialpædagogik.dk, PDF, Alex Honneth og en Teori om anerkendelse, 2005, Britta Nørgaard
<http://www.socialpædagogik.dk/pdf/N%F8rgaard%20-%20Axel%20Honneth%20og%20en%20teori%20om%20anerkendelse.pdf>

Nyidanmark.dk, oktober, 2010, Tal på udlændingeområdet
pr. 31.08.2015 s. 7. https://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/E3C50EA0-BD36-4DDD-9C8D-7AAF44DE1F12/0/seneste_tal_udlaendingeomraadetpdf.pdf

Indvandre i Danmark, Danmarks statistik, 2014, s. 7
<http://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/GetPubFile.aspx?id=19004&sid=indv>

Rapporter

Uddannelses- og beskæftigelsesmønstre i årene efter grundskolen, 2015, Vibeke Jacobsen. (En sammenligning af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande og etniske danskere) – SFI Rapport. <http://www.sfi.dk/rapportoplysninger-4681.aspx?Action=1&NewsId=4654&PID=9267>

Børn Med Anden Etnisk Baggrund Ved Skolestart, 2005, Else Christensen & Dorthe A. Sloth – SFI

Kora.dk, oktober, 2015 – PISA Etnisk
http://www.kora.dk/media/2065789/10279_pisa_etnisk_2012.pdf

Internetsider

Stm, september 2015

http://www.stm.dk/index/mainstart.asp/publikationer/reggrund05/index.htm#Fornyelse_af_folkeskolen

Videnskab.dk, september, 2015

<http://videnskab.dk/kultur-samfund/hvad-er-hermeneutik>

Venstre.dk, september 2015

<http://www.venstre.dk/politik/venstre-mener/udlaendingepolitik>

Undervisningsministeriet.dk, september 2015

<http://www.uvm.dk/Service/Publikationer/Publikationer/Uddannelse-og-undervisning-for-voksne/2010/Folkeoplysningsudvalgets-rapport/7-Integration>

Beskæftigelsesministeriet.dk, september, 2015.

<http://bm.dk/da/Beskaeftigelsesomraadet/Flere%20i%20arbejde/Kontanthjaelpsreform/Hovedelementer%20i%20reformen.aspx>

Venstre.dk, september, 2015.

<http://www.venstre.dk/politik/venstre-mener/uddannelsespolitik>

Arbejdsmarkedsbevægelsen.dk, Niels Glavind, 2005

http://www.ugebreveta4.dk/den-sociale-arv-er-blevet-tungere_16818.aspx

Danmarks statistik, indvandrere i Danmark, 2010

<http://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/GetPubFile.aspx?id=14846&sid=indv>

Danmarks statistik, indvandrere i Danmark, 2010, s. 13

<http://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/GetPubFile.aspx?id=19004&sid=indv>

Danmarksstatistik.dk: <http://www.statistikbanken.dk/10021>

Danmarksstatistik.dk: <http://www.statistikbanken.dk/10024>

http://denstoredanske.dk/Samfund%2c_jura_og_politik/Sociologi/Grupper/indvandrere

http://denstoredanske.dk/Sprog,_religion_og_filosofi/Filosofi/Menneskets_grundvilk%C3%A5r/kultur

<http://www.socialraadgiverne.dk/Default.aspx?ID=9741>

Nyidanmark, oktober 2015

http://www.nyidanmark.dk/bibliotek/statistik/tal_og_fakta/2007/tal_og_fakta_november2007/html/chapter02.htm

Ekstrabladet.dk (Haddegruppe mod muslimer stor-hitter, ekstrabladet, 28-10-10) 01,2016

<http://ekstrabladet.dk/nyheder/samfund/article4167055.ece>

Justitsministeriet.dk (Langt flere kriminelle udlændinge udvises ved dom, 01-07-14) 01, 2016

<http://www.justitsministeriet.dk/nyt-og-presse/pressemeddelelser/2014/langt-flere-kriminelle-udl%C3%A6ndinge-udvises-ved-dom>

Politikken.dk (Bør vi også forbyde burka i Danmark? 04-12-14) 01,2016

<http://politiken.dk/debat/profiler/filosofferne/sunelaegaard/ECE2472815/boer-vi-ogsaa-forbyde-burka-i-danmark/>

Bilag

Bilag 1: Statestik for ungdomsuddannelser og befolkningstal

For dokumentation <http://www.statistikbanken.dk/10024> og <http://www.statistikbanken.dk/10021>

18-25 årige efter grundskolens beliggenhed, køn, alder, status for ungdomsuddannelse, tid og herkomst									
Enhed: Antal									
					Personer med dansk oprin	Indvandrere	Efterkommere		
Hele landet	I alt	20 år	FULDFØRT UNGDOMSUDDANNELSE	2014	38542	1036	2340		

Folketal 1. januar efter alder, køn, herkomst og tid				
Enhed: Antal				
			2014	
20 år	Mænd	Personer med dansk oprindelse	32353	
		Indvandrere	3099	
		Efterkommere	2175	
	Kvinder	Personer med dansk oprindelse	30625	
		Indvandrere	3127	
		Efterkommere	2091	

Bilag 2: Henvendelser til informanter

Vi har trods svar ikke fået dette møde stablet på benene. Da vores informant, adskillige gange, har aflyst.

Ibrahim Riad Saleh **Handler** ▾

Til: "Birgitte" <birgitte@skoleadviser.dk>

Sendt post

Hej Birgitte

Vi har ringet til dig tidligere idag, dog uden helt, så nu prøver vi her. :)

Vi henvender os, da vi er i gang med at skrive bachelor projekt på Aalborg Universitet, på socialrådgiver uddannelsen. I den forbindelse vil vi udarbejde et kvalitativt interview, som skal hjælpe os med, at besvare vores problemformulering.

Vores projekt handler om integration i folkeskolen. Nærmere bestemt, hvordan det sociale arbejde kan forbedres i forhold til integration af børn med anden etnisk baggrund end dansk; Altså, hvilke tiltag der kan hjælpe med at forbedre unges faglige niveau.

Vi håber at, du kunne være interesseret i at deltage i et interview med os. Det er 100 % anonymt. Hvis du har lyst til at samarbejde med os, ville Vi sætte stor pris på dit samarbejde.

Vi håber at høre fra jer.

Mvh,

Elin Poulsen og Ibrahim Saleh.

Du er velkomne til at kontakte os pr. mail, eller på nedenstående telefon-numre.

Kontakt Elin: Tlf: 28150086
Kontakt Ibrahim: Tlf: 28909519

Ibrahim Riad Saleh **Handler** ▾

Til: Ibrahim Riad Saleh

Hej Ibrahim og Elin

Jeg vil gerne samarbejde med jer, hvis jeg har noget, I kan bruge!

Min telefon viser ikke, at I har ringet, har I mon det rigtige nummer: 9352 0218

Prøv igen, så må vi se, om vi kan finde en tid sammen.

Med venlig hilsen

Skolesocialrådgiver ved

1 log

1. Spejlskole

2. "Skole"

3. Skole

4. Skole

5. Skole

6. Skole

7. Skole

8. Skole

9. Skole

10. Skole

Bilag 3: En af vores interviewguides

Interview guide (skole-socialrådgiver)

Temaer	Interviewspørgsmål
Præsentation og information af interviewer. Præsentation af informant.	Vi præsenterer os selv, vores opgave og hvad vi vil komme ind på under interviewet. Derudover præsenterer vi kort formålet med vores opgave og herunder interviewet. Vi beder intervieweren om at præsentere sig selv kort, og derefter supplere op ved hjælp af følgende spørgsmål; - Hvad er din stilling og hvor mange år har du arbejdet i denne? - Hvad har du arbejdet med forud for denne stilling? - Hvilken uddannelses baggrund har du?
Det nuværende sociale arbejde med målgruppen, i forhold til folkeskolen	Kan du beskrive hvilket slags arbejde, der udføres, med folkeskolen omkring målgruppen? - Hvilke metoder benytter i, i forhold til målgruppen? - Hvad har virket positivt på målgruppen? - Har samarbejdet omkring dette, fungeret med folkeskolen? - Hvordan fungerer det samarbejde i forhold til målgruppen?
Det nuværende sociale arbejde med målgruppen, i forhold til familien	- Hvilke metoder benytter i, i forhold til målgruppen? - Hvad har virket positivt på målgruppen? - Har samarbejdet omkring dette, fungeret med familien?
Samarbejdet i forhold til familien og folkeskolen	- Kan du beskrive hvordan det sociale arbejde foregår, i forhold til samarbejdet mellem familien og folkeskolen? - I hvilke forbindelser er du som socialrådgiver inddraget, i samarbejdet? - Hvordan fungerer dette samarbejde?
Erfaringer med nuværende tiltag	- Kan du beskrive din oplevelse af metodernes virkning? I forhold til familien og i forhold til folkeskolen? - Hvordan har samarbejdet fungeret, alle parter i mellem?

	– Hvordan har kommunikationen fungeret? – Hvordan foregår opfølgningen og ansvarsfordelingen? – Har du nogen forslag til hvordan de nuværende metoder kan forbedres? Herunder samarbejdet med familierne og de unge.
Forslag til udvikling af det sociale arbejde med målgruppen	– Hvis du, ud over de nævnte forbedringer, skulle komme med forslag til andre metoder der kan benyttes til at hjælpe målgruppen fagligt, hvilke kunne det så være? – Hvilke forslag har du til udvikling af det sociale arbejde i forhold til socialrådgiverens rolle, i forhold til problemet? – Hvilke forslag har du til udvikling af det sociale arbejde i forhold til folkeskolens og familiens rolle?
Socialrådgiverens rolle	– Hvordan fungerer din rolle som socialrådgiver i samarbejdet? – Hvordan kan socialrådgiverens rolle være med til at styrke det sociale arbejde på området?
Afslutning	Er der noget du synes vi bør vide eller have i perspektiv, som vi ikke har fået spurgt om? Tak for interviewet.

Bilag 4: Kontakt til lærer informanten

Nedenstående er vores kontakt til vores professionelle informant. Vi har valgt at anonymisere vores kontakter af hensyn til vores informanter.

November 20, 2015

11/20, 15:03 pm

Hej

Tine, din kollega, sagde at vi måtte skrive til dig her, da du måske kunne være behjælpelig i forhold til et interview til vores Bachelor-opgave?

Vi læser til socialrådgivere på AAU og er i gang med at skrive vores Bachelor. Vores bachelor handler om forbedring af det sociale arbejde i folkeskolen, i forhold til integrering af unge med anden etnisk baggrund end dansk. Derfor vil vi rigtig gerne interviewe nogle fag-personer der har viden inden for dette område. Vi vil bruge vores interview til at belyse hvad der virker for folkeskolerne, i forhold til at hjælpe de unge med anden etnisk baggrund til en bedre folkeskoleperiode og højere niveau.

Vi håber at du kunne være interesseret i at bruge en time på os. Det vil vi sætte stor pris på.

God dag til dig.

Venlig hilsen, Ibrahim Saleh og Elin Poulsen.

November 20, 2015

11/20, 8:07pm

Hej Ibrahim og Elin,

Kald mig bare -. Jeg vil gerne være behjælpelig. Vi er nemlig pt. i gang med at udvikle et nyt projekt, netop for at gøre skoleperioden nemmere for vores tosprogede elever, og gøre forældrene ligeledes mere bekendte med skolernes krav til lektielæsning. Kan vi finde en onsdag kl. 16-17, hvor vi kan mødes og i kan interviewe. Jeg finder ud af nu på onsdag, hvornår det er muligt for mig. Hvornår skal det helst være inden?

Vh -

Bilag 5: Kontakt til den unge informant

Nedenstående er henvendelse til ungdomsklubben, angående interviewet med den unge. Vi har valgt at anonymisere vores kontakter af hensyn til vores informanter.

Ibrahim Riad Saleh [Handler](#)

Til:

Sendt post

Hej

Som du ved, er jeg i gang med at skrive bachelor projekt på Aalborg Universitet, på socialrådgiver uddannelsen. I den forbindelse vil vi udarbejde et kvalitativt interview, som skal hjælpe os med, at besvare vores problemformulering.

Vores projekt handler om integration i folkeskolen. Nærmere bestemt, hvordan det sociale arbejde kan forbedres i forhold til integration af børn med anden etnisk baggrund end dansk; Altså, hvilke tiltag der kan hjælpe med at forbedre unges faglige niveau. Derfor ønsker vi, at interviewe en ung, måske en fra klubben? Det skal være en dreng og vedkommende må gerne være moden. Håber du kan hjælpe med, at finde en informant, som opfylder vores kriterier.

Mvh,

Elin Poulsen og Ibrahim Saleh.

Du er velkomne til at kontakte os pr. mail, eller på nedenstående telefon-numre.

Kontakt Elin: Tlf: 28150086
Kontakt Ibrahim: Tlf: 28909519

Bachelor interview

Hej Elin og Ibrahim.

Det lyder rigtigt spændende med jeres bachelor projekt, som jeg gerne vil høre noget mere om, når i engang er færdige med den.

Jeg tænker, at der er et par gode "emner" i vores ungdomsklub.

Jeg vil undersøge mulighederne og vender tilbage til jer hurtigst muligt, så vi kan få lavet en aftale.

Venlig hilsen

Bilag 6: Uddrag fra transskriberingen, den unge informant

Nedenstående er et uddrag af vores interview med folkeskoleeleven.

Interviewer: Nu går vi videre med et emne, som handler lidt mere om din skolegang. Kan du beskrive hvordan din skolegang har været indtil nu, på begge skoler? Har du haft nemt ved skolen?

Informant: Det har været godt, der har ikke været nogen problemer. Både og.

Interviewer: Hvilke fag kan du lide og hvilke fag kan du ikke lide? Og hvorfor?

Informant: Matematik er ikke lige mig, men dansk, idræt og engelsk kan jeg godt lide. Jeg kan godt lide engelsk fordi jeg ser mange engelske film, og dansk det er bare nemt nok.

Interviewer: Så du er god til det sproglige. Er det fordi du får høje karakterer i de fag, at du godt kan lide dem?

Informant: Jeg vil ikke sige, at jeg får høje karakterer, men jeg får udmærket.

Interviewer: Bedre karakterer end i matematik?

Informant: Ja, meget bedre.

Interviewer: Hvad er det ved matematik du finder svært? Er det lærerne der har gjort det svært?

Informant: Nej, jeg finder bare noget svært ved matematik.

Interviewer: Har du spurgt dine lærer om hjælp, når du har haft brug for det?

Informant: Ja, jeg har også fået hjælp til det jeg har haft svært ved.

Interviewer: Også da du var yngre?

Informant: Ja.

Interviewer: Hvordan synes du hjælpen har været?

Informant: Den har været god.

Interviewer: På begge skoler?

Informant: Den var nok bedre på min gamle skole.

Interviewer: Hvorfor?

Informant: Der var lærerne sødere, det er de ikke her. De er meget skrappe her.

Interviewer: Hvad får dig til, at sige det?

Informant: Jeg ved ikke hvordan jeg skal forklare det.

Interviewer: Prøv.

Interviewer: Jamen lærerne hjalp rigtig meget på min gamle skole, så det var meget anderledes, at komme på Søndreskolen.

Interviewer: Der er ikke den samme mulighed for hjælp her?

Informant: Nej, ikke den samme.

Interviewer: Hvad gør læren hvis man beder om hjælp?

Informant: På min gamle skole, hvis man havde brug for hjælp, så forklarede de hele opgaven og ikke kun noget af den, som de gør her.

Interviewer: Er de fordi de har travlt?

Informant: Ja.

Interviewer: Er I flere i klasserne her, end på din gamle skole?

Informant: Nej nej, vi var flere på den anden skole.

Interviewer: Så du synes altså, at lærerne er skrappe?

Informant: Altså, ikke på den måde, men de tester én.

Interviewer: okay. Har der været nogen, der har hjulpet dig ekstra meget i din skoletid? F.eks. en lærer eller en socialrådgiver?

Informant: Næ.. det har bare været lærerne, som vi har haft.

Interviewer: Ved du, at der findes en skole socialrådgiver her på skolen?

Informant: Ja.

Interviewer: Er det en man ser noget til?

Informant: Ikke så meget.

Interviewer: I hvilke tilfælde ser man socialrådgiveren?

Informant: Kun når der er problemer i skolen.

Interviewer: Nu er vi nået til næste tema af interviewet, som handler om skolen og familiens samarbejde.

Har du fået hjælp til lektierne derhjemme?

Informant: Ja, min storesøster har hjulpet mig rigtig meget. Hun er rigtig god i skolen. Min mor er ikke uddannet i Danmark, men hun har hjulpet med de ting hun kunne.

Bilag 7: Uddrag af transskriberingen fra vores lærer informant

Nedenstående er et uddrag af vores interview med skolelæreren/kulturformidleren

Interviewer: Vores interview har vi lavet så det passer til dig som lærer, vi starter med at præsentere vores opgave og så vil vi gerne have en præsentation af dig, og derefter kommer vi med spørgsmålene. Vi har delt vores interview op, så vi starter med at fokusere på din nuværende erfaring, derefter kører vi over i samarbejdet omkring området og derefter vil vi høre din erfaring i forhold til hvad man kan gøre for at udvikle området. Vores opgave er en bacheloropgave, i socialt arbejde på socialrådgiveruddannelsen. Vi vil ind og undersøge hvad vi kan gøre for at forbedre integrationen af tosprogede elever med anden etnisk baggrund end dansk. Formålet med denne opgave er at finde ud af hvad der allerede bliver gjort og hvad man kan gøre, altså komme med løsningsforslag til at forbedre det sociale arbejde i forhold til folkeskolen.

Hvis du kort vil præsentere dig selv.

Informant: Ja, jeg hedder Anna og jeg er 29 år gammel, og har været her på skolen og har været her i 4 år. Jeg er almindelig uddannet til lærer, men er ansat her på Østreskolen som tokulturel medarbejder indenfor det bosniske felt. Min stilling er særstilling som nogle kommuner har. Det er fordi vi har mange bosniske elever på skolen, derfor har vi også en somalisk lærer der sidder inden ved siden af. Jeg har altid brændt for det her, jeg har slev skrevet bacheloropgave i kultur og religionsmødet i skolen. Så min pointe med skolen og alle de ting er simpelthen, at jeg kommer selv fra en lille landsbyskole, hvor jeg er blevet som tosproget – vejledt og hjulpet på en måde jeg synes der har været spændende og god. Det er faktisk en af grundene til at jeg blev lærer, fordi jeg tænkte jeg kunne gøre en forskel. Jeg fungerer sådan set som almindelig lærer og som støttelærer.

Interviewer: Okay godt, vil det sige at da du blev uddannet til lærer startede du direkte her og fik stillingen som kulturel medarbejder her med det samme?

Informant: Ja det gjorde jeg, yes.

Interviewer: Vil det sige at du også underviser som almindelig lærer på skolen?

Informant: Ja det gør jeg. Funktionen er i sig selv at jeg får nogle timer, alt efter hvor mange tosprogede elever der kommer på skolen. Når der starter en ny børnehaveklasse, hvis der er to bosniske elever, så får jeg nogle timer alt efter behov. Det kommer helt an på hvad behovet er og hvad der er blevet sagt fra børnehaven.

Interviewer: Så det er kun når der er nogle at du kommer ind og underviser?

Informant: nej, altså vi skal også have det til at gå op. Så jeg har også idræt, kristendom og lidt af hvert, som det passer. Men jeg er ansat som kulturelmedarbejder, men i år har jeg f.eks. 20 timer som kulturelmedarbejder, i de klasser, vi har nemlig 5 klasser hvor der er bosniske elever i. Der er det min opgave at undervise dem, generelt i dansk som andet sprog, men også i modersmål, hvis behovet er der. Hvis det giver mening, og det gør der i nogle tilfælde og nogle gør det ikke. Jeg

kører faktisk et nyt modersmålsprojekt her i år, hvor vi er med i en undersøgelse, fordi det giver os alle de her ressourcer omkring modersmål, men de har ikke helt føling på hvordan det virker, er det selve modersmålet, er det mere bosnisk eller er det mere arabisk, eller hvad er det der hjælper. Min overbevisning er mere at det er det kulturelle arbejde, altså alle de her små aftaler hvor man viser de her elever, at den kultur og det sted som de kommer fra, det er lige så acceptabelt og lige så rigtigt som alt det andet. Jeg er nemlig sådan en brobygger mellem to kulturer, jeg er jo med til skolehjem samtaler, jeg er jo med til arrangementer, jeg er med til at oplyse generelt eleverne, både de bosniske og de andre, hvad det vil sige at være muslim, at ikke kunne holde jul, at de holder eid fest i stedet for. Jeg fungerer lidt som et forbillede for dem. Vi er jo alle mennesker, vi er alle sammen forskellige og det skal der også være plads til, så det er ikke alle der tænker at det er en god ide, at sådan en som mig kommer og underviser deres barn i et eller andet. Men ja, jeg er også matematik lærer og jeg har også mine timer hvor jeg bare underviser i matematik.

Interviewer: Det vil sige at du underviser også danske elever, eller underviser du kun i de klasser med tosprogede elever eller kun de bosniske elever?

Informant: Det er alle elever, men mit primære og det jeg er ansat til, det er de bosniske elever. Hvis jeg set at behovet ikke er der for hjælp, så er det selvfølgelig ikke der jeg træder til, alle børn kan jo udfordres på et eller andet plan, men hvis de kan følge almindelig undervisning, så er der ingen grund til at jeg sidder og støtter dem. Jeg går meget ind for hold dannelse, hvor vi laver små hold som vi kan vi kan sætte dem op på lige fod, så de også kan være med i almindelig klasseundervisning.